

Financial Action Task Force (FATF)

rahapesuvastane töökond

RISKIPÕHISE LÄHENEMISVIISI JUHEND KASIINODELE

Tegu on FATFi dokumendi mitteametliku tõlkega, mida FATF ei ole läbi vaadanud, heaks kiitnud ega tunnustanud. Dokumendi ametlik versioon on avaldati FATFi veebilehel 2008. aastal. Järgida tuleb kõiki autoriõigustega seotud nõudeid.

Juhend ei kajasta FATFi standardite muudatusi, mis tehti pärast selle avaldamise kuupäeva, sealhulgas 2025. aastal riskipõhist lähenemist käsitlevas soovitus nr 1 tehtud muudatusi. Kõigi soovitude muudatuste täielik loetelu kuupäevade kaupa on esitatud FATFi soovitude II lisas. Juhendit tuleks lugeda koos FATFi uuemate riskihindamist ja finantskaasatust käsitlevate materjalidega.

23. oktoober 2008

© FATF/OECD 2008

Kõik õigused kaitstud. Selle väljaande reprodutseerimine, kopeerimine, edastamine või tõlkimine ei ole lubatud ilma kirjaliku loata.

Taotlused loa saamiseks kogu väljaande või selle osa reprodutseerimiseks tuleb esitada aadressil: Rahapesuvastase töökonna sekretariaat, OECD, 2 rue André Pascal 75775 Paris Cedex 16, France

SISUKORD

ESIMENE OSA: JUHENDI KASUTAMINE - RISKIPÕHISE LÄHENEMISVIISI EESMÄRK.....	4
Peatükk 1: Taust.....	4
Peatükk 2: Riskipõhine lähenemisviis - eesmärk, kasu ja probleemid	6
Peatükk 3: Rahapesuvastane töökond ja riskipõhine lähenemisviis	10
TEINE OSA: JUHISED AVALIKULE SEKTORILE	14
Peatükk 1: Kõrgetasemelised põhimõtted riskipõhise lähenemisviisi loomiseks	14
Peatükk 2: Riskipõhise lähenemisviisi rakendamine	17
KOLMAS OSA: JUHISED KASIINODELE RISKIPÕHISE LÄHENEMISVIISI	
RAKENDAMISEKS	23
Peatükk 1: Riskikategooriad	23
Peatükk 2: Riskipõhise lähenemisviisi rakendamine	29
Peatükk 3: Sisekontrollid	32
LISAD.....	34
LISA 1 - TÄIENDAVA TEABE ALLIKAD.....	34
A. Rahapesuvastase töökonna dokumendid.....	34
B. Muud teabeallikad, mis aitavad riikidel ja kasiinodel hinnata riikide ning piiriülese tegevusega seotud riske.....	34
LISA 2 - TERMINITE SÕNASTIK.....	35
LISA 3 - ELEKTROONILISE NÕUANDERÜHMA LIIKMED	37

ESIMENE OSA: JUHENDI KASUTAMINE

RISKIPÕHISE LÄHENEMISVIISI EESMÄRK

Peatükk 1: Taust

1. 2007. aasta juunis võttis rahapesuvastane töökond (Financial Action Task Force - FATF) vastu juhendi *Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money Laundering and Terrorist Financing: High Level Principles and Procedures*, mis sisaldab juhiseid avaliku sektori asutustele ja finantseerimisasutustele. See oli rahapesuvastase töökonna loodud elektroonilise nõuanderühma (Electronic Advisory Group, EAG) era- ja avaliku sektori liikmete ulatusliku konsulteerimise tulemus.
2. Lisaks finantseerimisasutustele hõlmavad rahapesuvastase töökonna soovitusel ka mitmeid mittefinantsettevõtteid ja ameteid ehk professionaale (ingl designated non-financial businesses and professions, DNFBP). Rahapesuvastase töökonna hindamise ja rakendamise töörühm (Working Group on Evaluation and Implementation, WGEI) kiitis 2007. aasta juuni koosolekul heaks ettepaneku kutsuda kokku professionaalide esindajate kohtumine, et hinnata võimalust töötada nende sektorite jaoks välja riskipõhise lähenemisviisi juhised, kasutades sama struktuuri ja stiili nagu finantseerimisasutuste juhendis.
3. Kohtumine toimus 2007. aasta septembris ning sellel osalesid organisatsioonid, mis esindavad advokaate, notareid, raamatupidajaid, usaldus- ja äriühinguteenuste pakkujaid, kasiinosid, kinnisvaramaaklereid ning väärismetallide ja -kividega kauplejaid. See erasektori rühm väljendas huvi panustada rahapesuvastase töökonna juhendisse riskipõhise lähenemisviisi rakendamiseks oma sektorites. Professionaalide juhend pidi järgima rahapesuvastase töökonna poolt juba kehtestatud riskipõhise lähenemisviisi põhimõtteid ning tooma esile professionaalidele omased riskitegurid, samuti pakkuma riskide maandamise strateegiaid, mis sobivad professionaalide konkreetsete tegevuste ja ärimudelitega. Rahapesuvastane töökond lõi töö hõlbustamiseks uue EAG.
4. Erasektori rühm kohtus uuesti 2007. aasta detsembris ning sellega ühines hulk avaliku sektori spetsialiste. Moodustati eraldi töörühmad, kuhu kuulusid avaliku ja erasektori liikmed.
5. EAG jätkas tööd kuni käesoleva kasiinode juhendi¹ esitamiseni WGEI-le. Pärast täiendavaid rahvusvahelisi konsultatsioone nii avaliku kui ka erasektoriga võttis rahapesuvastane töökond selle juhendi vastu 2008. aasta oktoobri plenaaristungil. Iga teise professionaali sektori juhised avaldatakse eraldi.

Juhendi eesmärk

6. Käesoleva juhendi eesmärk on:
 - toetada ühise arusaama kujunemist riskipõhisest lähenemisviisist;
 - kirjeldada riskipõhise lähenemisviisi rakendamise kõrgetasemelisi põhimõtteid;
 - osutada headele tavadele tõhusa riskipõhise lähenemisviisi kavandamisel ja rakendamisel.

¹ Kõik Rahapesuvastase töökonna viited „kasiinodele“ hõlmavad ka internetikasiinosid.

7. Samas tuleb märkida, et riskipõhise lähenemisviisi rakendamine ei ole kohustuslik. Korrektselt rakendatud riskipõhine lähenemisviis ei tähenda tingimata väiksemat koormust, kuigi see peaks võimaldama kulutõhusamat ressurside kasutamist. Mõne riigi jaoks võib sobivam olla reeglipõhine süsteem. Riigid peavad ise otsustama, kas rakendada riskipõhist lähenemisviisi, lähtudes oma konkreetsetest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest, professionaalide tegevuse suurusest ja laadist ning muust asjakohasest teabest. Ajastuse küsimus on samuti oluline riikide jaoks, kes on kohaldanud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid professionaalidele, kuid kus ei ole selge, kas professionaalidel on piisavalt kogemusi tõhusa riskipõhise lähenemisviisi rakendamiseks ja kasutamiseks.

Juhendi sihtrühm, staatus ja sisu

8. Käesolev juhend on esitatud viisil, mis on suunatud konkreetsetele kasiinodele ja on nende jaoks asjakohane. Erinevate professionaalide rollid ja seega ka riskid on tavaliselt erinevad. Mõnes ärivaldkonnas on siiski seoseid eri professionaalide vahel ning professionaalide ja finantseerimisasutuste vahel. Näiteks pakuvad mõned füüsilised kasiinod teenuseid, mis sarnanevad finantseerimisasutuste pakutavate teenustega, ning internetikasiinod teevad ja võtavad makseid tavaliselt vastu üksnes finantseerimisasutustes hoitavate kontode kaudu.
9. Professionaalid pakuvad väga erinevaid teenuseid ja tegevusi, näiteks erinevad need teenuste osutamise viiside, kliendisuhete sügavuse ja kestuse ning tegevuse ulatuse poolest. Käesolev juhend on kirjutatud kõrgel üldistustasemel, et arvestada kasiinode erinevaid tavasid eri riikides ning erinevaid järelevalve tasemeid ja vorme, mida võidakse kohaldada. Iga riik ja selle riiklikud asutused peaksid püüdma luua koostööpartnerluse oma kasiinode ja teiste professionaalidega, mis aitab vastastikku kaasa rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele.
10. Käesoleva juhendi peamine sihtrühm on kasiinod ise nende tegevuste puhul, mis kuuluvad allpool kirjeldatud rahapesuvastase töökonna soovitude kohaldamisalasse.
11. Soovitus 12 näeb ette, et soovitudes 5, 6 ja 8-11 sätestatud kliendi hoolsusmeetmete, dokumentide säilitamise nõuete ning kõigile keerukatele ja ebatavaliselt suurtele tehingutele tähelepanu pööramise nõuded kohalduvad kasiinodele, kui nende kliendid teevad finantstehinguid summas, mis on võrdne 3 000 USA dollari või euroga või sellest suurem.
12. Soovitus 16 kohaselt peavad kasiinode suhtes kohalduma rahapesuvastase töökonna soovitudes 13–15, mis käsitlevad kahtlastest tehingutest teatamist ja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise sisekontrolli meetmeid, ning soovitus 21, mis käsitleb meetmeid nende riikide suhtes, kes ei täida rahapesuvastase töökonna soovitusi või täidavad neid ebapiisavalt.
13. Soovitus 24 kohaselt peavad riigid tagama, et kasiinode rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise regulatsiooni ja järelevalve eest vastutab selleks määratud pädev asutus. Pädeval asutusel peavad oma ülesannete täitmiseks olema piisavad volitused, sealhulgas piisavad volitused järelevalve tegemiseks ja sanktsioonide määramiseks. Kasiinodel peab olema pädeva asutuse väljastatud tegevusluba ning pädev asutus peab rakendama vajalikke õiguslikke ja regulatiivseid meetmeid, et takistada kurjategijatelt või nende kaasosalistelt omada kasiinos olulist või kontrollivat osalust või olla selle tegelikud kasusaajad, täita juhtimisülesandeid või olla kasiino operaator.

14. Käesoleva juhendi laiem sihtrühm hõlmab riike ja järelevalveasutusi, kes kaaluvad, kuidas kohaldada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid kasiinodele. Riigid peavad leidma kõige sobivama režiimi, mis on kohandatud iga riigi riskide lahendamiseks ning arvestab nende riigis tegutsevate kasiinode ja teiste professionaalide eripära ja tegevusi. See režiim peaks tunnustama erinevusi professionaalide vahel ning professionaalide ja finantseerimisasutuste vahel. Käesolev juhend ei asenda siiski riiklike asutuste pädevust.

Tähelepanek kasiinode konkreetsete tegevuste kohta

15. Järgmised üldised tähelepanekud kasiinode kohta peaksid aitama lähenemisviisi kujundada. Samuti tuleb arvesse võtta konkreetseid tegevusi, mida kasiinod riigi tasandil teevad.
16. Füüsilised kasiinod erinevad mitmes olulises valdkonnas, mis võib mõjutada rahapesu või terrorismi rahastamise riski, näiteks pakutavate hasartmängude liigid; asukoht, äritegevuse kiirus ja maht; klientidelt aktsepteeritavad makseliigid ja makseviisid; ruumide suurus; kliendid (liikmesusreeglitega püsikliendid või juhukliendid, näiteks turistid või organiseeritud kasiinotuurid); kas kasiino omanik on osa suuremast sama operaatori omanduses olevast organisatsioonist; ning üldine regulatiivne keskkond, milles kasiino tegutseb.
17. Ka internetikasiinod erinevad, näiteks selles osas, kas operaatoril on muid veebisaitide või kas operaatori server asub teises riigis kui muud äritegevuse osad. Need erinevused toovad kaasa märkimisväärsed erinevused füüsiliste ja internetikasiinode vahel mitmes olulises valdkonnas, sealhulgas klientidega suhtlemise viisides.
18. Kasiinodele kohaldub üldiselt hulk regulatiivseid nõudeid, ärilisi kaalutlusi ja turvameetmeid, mis võivad täiendada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid:
- vanuse kontroll;
 - finantskuritegude kontrollimeetmed;
 - vastutustundliku mängimise nõuded;
 - turvakontrollid;
 - mängutegevuse jälgimine, näiteks probleemse hasartmängimisega tegelemiseks.

Peatükk 2: Riskipõhine lähenemisviis - eesmärk, kasu ja probleemid

Riskipõhise lähenemisviisi eesmärk

19. Rahapesuvastase töökonna soovitusel sisaldavad sõnastust, mis võimaldab riikidel teataval määral võtta rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel kasutusele riskipõhise lähenemisviisi. See sõnastus volitab riike lubama ka professionaalidel kasutada riskipõhist lähenemisviisi teatavate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustuste täitmisel.
20. Riskipõhise lähenemisviisi kasutuselevõtmisega on võimalik tagada, et rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamise või maandamise meetmed oleksid proportsionaalsed tuvastatud riskidega. See võimaldab ressursse jaotada kõige tõhusamal viisil. Ressursid tuleb suunata vastavalt prioriteetidele, nii et suurimad riskid saavad kõige suurema tähelepanu. Alternatiivsed lähenemisviisid on sellised, kus ressursse kasutatakse kas ühtlaselt või küll sihipäraselt, kuid muude tegurite kui riski alusel. See võib tahtmatult viia

„linnukese tegemise“ lähenemiseni, kus keskendutakse regulatiivsete nõuete täitmisele, mitte rahapesu või terrorismi rahastamise tõhusale ja tulemuslikule tõkestamisele.

21. Mitmele professionaalile, sealhulgas kasiinodele, kohaldatakse juba regulatiivseid või kutsealaseid nõudeid, mis täiendavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid; näiteks mõnes riigis on kasiinod litsentseeritud ning osa nende tegevusest on riigiasutuste järelevalve all. Võimaluse korral on kasiinodele kasulik kujundada oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtted ja protseduurid viisil, mis on kooskõlas teiste regulatiivsete või kutsealaste nõuetega. Riskipõhine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise režiim peaks aitama tagada, et ausad kliendid saavad kasutada kasiinode pakutavaid teenuseid, kuid loob takistused neile, kes püüavad neid teenuseid kuritarvitada.
22. Tuleb teha riskianalüüs, et kindlaks määrata, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid on suurimad. Riigid peavad tuvastama peamised haavatavused ja neid vastavalt käsitlema. Kasiinodel on vaja seda abi, et aidata neil tuvastada kõrgema riskiga kliendid, tooted ja teenused, sealhulgas tarnekanalid ning geograafilised asukohad. Need hinnangud ei ole staatilised. Need muutuvad aja jooksul sõltuvalt asjaolude arengust ja ohtude muutumisest.
23. Tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide juhtimise ja maandamise strateegiad on tavaliselt suunatud sellise tegevuse ennetamisele ja tõkestamisele, kasutades selleks erinevaid meetmeid, nagu asjakohased kliendi hoolsusmeetmed, seire ja kahtlastest tehingutest teatamine ning dokumentide säilitamine uurimiste hõlbustamiseks.
24. Proportsionaalsed meetmed tuleks kavandada hinnatud riski põhjal. Kõrgema riskiga valdkondade suhtes tuleks kohaldada tugevdatud meetmeid; see hõlmaks selliseid meetmeid nagu tugevdatud hoolsusmeetmed ja tugevdatud tehinguseire. Sellest järeldub, et madala riskiga juhtudel on võimalik kohaldada lihtsustatud või vähendatud kontrollimeetmeid.
25. Puuduvad üldtunnustatud metoodikad, mis näeksid ette riskipõhise lähenemisviisi olemuse ja ulatuse. Tõhus riskipõhine lähenemisviis hõlmab siiski rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide tuvastamist ja kategoriseerimist ning mõistlike kontrollide kehtestamist tuvastatud riskide põhjal.
26. Tõhus riskipõhine lähenemisviis võimaldab kasiinodel kasutada klientide suhtes mõistlikku ärilist ja kutsealast otsustusvõimet. Läbimõeldud ja selgelt sõnastatud riskipõhise lähenemisviisi rakendamine õigustab otsuseid, mis tehakse võimalike rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide juhtimisel. Riskipõhine lähenemisviis ei tohi olla kujundatud viisil, mis takistab kasiinodel jätkata seaduslikku äritegevust või arendada uusi ja uuenduslikke võimalusi oma tegevuse mitmekesistamiseks.
27. Sõltumata rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollide tugevusest ja tõhususest püüavad kurjategijad jätkuvalt liigutada ebaseaduslikke vahendeid märkamatuks ning aeg-ajalt see neil ka õnnestub. Kui teised kanalid muutuvad raskemini kasutatavaks, võivad kurjategijad üha enam pöörduda professionaalsete teenusepakkujate ja muude sektorite, sealhulgas kasiinode poole. Seetõttu võivad professionaalid olla rohkem või vähem haavatavad sõltuvalt teistes sektorites rakendatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise protseduuride tõhususest. Riskipõhine lähenemisviis võimaldab professionaalidel, sealhulgas kasiinodel, kohanduda ja reageerida tõhusamalt ja tulemuslikumalt, kui tuvastatakse uusi rahapesu ja terrorismi rahastamise meetodeid.

28. Mõistlikult kavandatud ja tõhusalt rakendatud riskipõhine lähenemisviis annab asjakohase ja tõhusa kontrolliraamistiku tuvastatavate rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide juhtimiseks. Siiski tuleb tunnistada, et ükski mõistlikult rakendatud kontroll, sealhulgas mõistlikult kavandatud ja tõhusalt rakendatud riskipõhise lähenemisviisi tulemusel rakendatud kontroll, ei tuvasta ega avasta kõiki rahapesu või terrorismi rahastamise juhtumeid. Seetõttu peavad pädevad asutused, õiguskaitseasutused ja kohtuasutused arvesse võtma ja nõuetekohaselt kaaluma hästi põhjendatud riskipõhist lähenemisviisi. Kui kavandatud riskipõhist lähenemisviisi ei rakendata piisavalt või kus riskipõhine programm ei olnud oma ülesehituselt piisav, peaksid regulaatorid, õiguskaitseasutused või kohtuasutused võtma vajalikud ja asjakohased meetmed.

Riskipõhise lähenemisviisi võimalik kasu ja probleemid

Kasu

29. Riskipõhise lähenemisviisi kasutuselevõtt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel võib tuua kasu kõigile osapooltele, sealhulgas avalikkusele. Tõhusalt rakendatuna peaks lähenemisviis võimaldama ressursse tõhusamalt ja tulemuslikumalt kasutada ning vähendada klientide koormust. Suurema riskiga ohtudele keskendumine peaks tähendama, et kasulikud tulemused saavutatakse tulemuslikumalt.
30. Kasiinode jaoks võimaldab riskipõhine lähenemisviis paindlikult täita rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustusi, kasutades erialaseid oskusi ja vastutust. See nõuab kasiinodelt oma tegevuste ja klientide laiaulatuslikku ja objektiivset hindamist.
31. Ka rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise jõupingutused peaksid olema paindlikud, et kohanduda riskide muutumisega. Seega kasutavad kasiinod oma otsustusvõimet, teadmisi ja kogemusi, et töötada välja oma konkreetsele organisatsioonile, struktuurile ja äritegevusele sobiv riskipõhine lähenemisviis.

Probleemid

32. Riskipõhine lähenemisviis ei ole tingimata lihtne valik ning vajalike meetmete rakendamisel võib esineda mitmesuguseid väljakutseid. Mõned neist on riskipõhise lähenemisviisi kasutamisele olemuslikud, teised tulenevad raskustest üleminekul riskipõhisele süsteemile. Samas võib osa väljakutsetest pakkuda ka võimalusi tõhusama süsteemi rakendamiseks. Terrorismi rahastamisega seotud riskipõhise lähenemisviisi rakendamise väljakutseid käsitletakse üksikasjalikumalt allpool punktides 44–48.
33. Riskipõhine lähenemisviis on keeruline nii avaliku kui ka erasektori asutustele. Selline lähenemisviis nõuab ressursse ja oskusteavet riskiteabe kogumiseks ja tõlgendamiseks nii riigi kui ka asutuse tasandil, protseduuride ja süsteemide väljatöötamiseks ning töötajate koolitamiseks. Lisaks nõuab see põhjendatud ja hästi koolitatud otsustusvõime kasutamist protseduuride ja süsteemide kavandamisel ja rakendamisel. See toob kindlasti kaasa suurema praktika mitmekesisuse, mis peaks viima uuenduste ja parema nõuetele vastavuseni. Samas võib see tekitada ka ebakindlust ootuste suhtes, raskusi ühtse regulatiivse käsitluse rakendamisel ning klientide vähest arusaamist nõutavast teabest.
34. Riskipõhise lähenemisviisi rakendamine eeldab, et kasiinodel on riskidest kindel arusaam ja nad suudavad teha kaalutletud otsuseid. See nõuab oskusteabe arendamist, näiteks koolituse, värbamise, kutsealase nõustamise ja „tegemise käigus õppimise“ kaudu. Protsessile tuleb alati kasuks pädevate asutuste vaheline teabe jagamine. Samuti on väärtuslik heade tavade juhiste kättesaadavus. Riskipõhise lähenemisviisi rakendamine ilma piisava oskusteabeta võib viia vigaste otsusteni. Kasiinod võivad riski üle hinnata, mis

võib kaasa tuua ressursside raiskamise, või riski alahinnata, suurendades seejärel haavatavust.

35. Kasiinod võivad avastada, et mõned töötajad tunnevad end riskipõhiste otsuste tegemisel ebamugavalt. See võib viia liiga ettevaatlike otsusteni või ebaproportsionaalselt suure ajakuluni otsuse põhjenduste dokumenteerimisel. Sama võib kehtida eri juhtimistasanditel. Samas, kui juhtkond ei tunnista riske või alahindab neid, võib kujuneda kultuur, mis võimaldab eraldada nõuetele vastavusele ebapiisavaid ressursse, põhjustades potentsiaalselt olulisi nõuete rikkumisi.
36. Pädevad asutused peaksid rohkem rõhku panema, kas kasiinol on riskijuhtimise suhtes tõhus otsustusprotsess, ning kasiino üldise riskijuhtimise tõhususe kontrollimiseks tuleks kasutada valimipõhist testimist või üksikotsuste läbivaatamist. Pädevad asutused peaksid tunnistama ja arvestama, et isegi kui riskijuhtimise struktuure ja protseduure ajakohastatakse regulaarselt ning asjakohaseid poliitikaid, protseduure ja protsesse järgitakse, võib siiski tehtud otsuseid hiljem pidada ebaõigeteks täiendava teabe põhjal, mis ei olnud otsuse tegemise ajal mõistlikult kättesaadav. Pädevad asutused võivad samuti kaaluda, kas kasiinos on selgelt välja kujunenud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetele vastavuse kultuur.
37. Riskipõhise lähenemisviisi rakendamisel tuleks kasiinodele anda võimalus teha oma konkreetse olukorra suhtes mõistlikke otsuseid. See võib tähendada, et kaks kasiinot ei võta tõenäoliselt kasutusele täpselt samu üksikasjalikke tavasid. Selline võimalik praktikate mitmekesisus nõuab, et pädevad asutused teeksid suuremaid jõupingutusi heade tavade kindlakstegemiseks ja levitamiseks ning võib tekitada raskusi vastavuse järelevalvega tegelevatele töötajatele. Heade tavade juhised, koolitused, sektoriuuringud ja muu kättesaadav teave ning materjalid aitavad pädeval asutusel kindlaks teha, kas kasiino on teinud usaldusväärseid riskipõhiseid otsuseid.
38. Soovitus 25 nõuab piisava tagasiside andmist finantssektorile ja professionaalidele. Selline tagasiside aitab asutustel ja ettevõtetel rahapesu ja terrorismi rahastamise riske täpsemalt hinnata ning oma riskiprogramme vastavalt kohandada. See omakorda muudab kahtlase tegevuse avastamise tõenäolisemaks ja parandab kahtlaste tehingute aruannete kvaliteeti. Lisaks sellele, et tagasiside on oluline sisend riigi- või sektoripõhiste riskide hindamisel, on sellise tagasiside õigeaegsus ja sisu oluline tõhusa riskipõhise lähenemisviisi rakendamiseks.

Võimaliku kasu ja võimalike probleemide kokkuvõte on järgmine.

Võimalik kasu:

- riskide parem juhtimine;
- ressursside tõhus kasutamine ja jaotamine;
- tegelikele ja tuvastatud ohtudele keskendumine;
- paindlikkus kohaneda aja jooksul muutuvate riskidega.

Võimalikud probleemid:

- sobiva teabe tuvastamine usaldusväärse riskianalüüsi tegemiseks;
- lühiajaliste üleminekuga seotud kulude käsitlemine;
- suurem vajadus eksperditasemel töötajate järele, kes suudavad teha usaldusväärseid otsuseid;
- regulatiivne lähenemine praktikate võimaliku mitmekesisuse korral.

Peatükk 3: Rahapesuvastane töökond ja riskipõhine lähenemisviis

39. Rahapesu või terrorismi rahastamise riski erinevad tasemed konkreetsete professionaalide liikide, sealhulgas kasiinode, või konkreetsete klientide või tehinguliikide puhul on oluline kaalutlus, millel rahapesuvastase töökonna soovitusel põhinevad. Soovituste kohaselt on professionaalide puhul konkreetset soovitusel, mille puhul riskitaset peab riik kas arvesse võtma (kõrgema riski korral) või võib arvesse võtta (madalama riski korral).
40. Riskipõhine lähenemisviis on kas konkreetsetel ja piiratud viisidel mitmesse soovitusse ja metoodikasse sisse kirjutatud või on see nende soovitusel olemuslik osa või nendega seotud. Professionaalide, sealhulgas kasiinode puhul käsitletakse riski näiteks kolmes peamises valdkonnas: (a) kliendi hoolsusmeetmed (soovitused 5, 6, 8 ja 9); (b) ettevõtete sisekontrollisüsteemid (soovitus 15); ning (c) mittefinantseerimisasutuste, sealhulgas kasiinode, järelevalve või seire lähenemisviis (soovitus 24).

Kliendi hoolsusmeetmed (soovitused 5, 6, 8 ja 9)

41. Riskile viidatakse mitmel viisil.

a) Kõrgem risk. Soovituse 5 kohaselt peab riik nõudma, et professionaalsed teenusepakkujad, sealhulgas kasiinod, rakendaksid tugevdatud hoolsusmeetmeid kõrgema riskiga klientide, ärisuhete või tehingute puhul. Soovitus 6 (riikliku taustaga isikud) on selle põhimõtte näide ning seda peetakse kõrgema riskiga olukorraks, mis nõuab tugevdatud kliendi hoolsusmeetmeid.

b) Madalam risk. Riik võib samuti lubada professionaalidel, sealhulgas kasiinodel, võtta madalamat riski arvesse selle üle otsustamisel, kui ulatuslikke kliendi hoolsusmeetmeid nad rakendavad (vt metoodika kriteerium 5.9). Kasiinod võivad seega nõutavaid meetmeid vähendada või lihtsustada, kuid mitte täielikult vältida.

c) Innovatsioonist tulenev risk. Soovituse 8 kohaselt peab riik nõudma, et professionaalid, sealhulgas kasiinod, pööraksid erilist tähelepanu uute või arenevate tehnoloogiatega seotud riskidele, mis võivad soodustada anonüümsust.

d) Riskihindamise mehhanism. Rahapesuvastase töökonna standardid eeldavad, et pädevatel asutustel on olemas piisav mehhanism, mille abil nad saavad hinnata või läbi vaadata kasiinode kasutusele võetud protseduure, millega määratakse kindlaks riskitase ja selle juhtimise viis, ning samuti hinnata ka tehtud riskihinnanguid endid. See ootus kehtib kõigis valdkondades, kus rakendatakse riskipõhist lähenemisviisi. Lisaks, kui pädevad asutused on andnud juhised sobiva riskipõhiste protseduuride lähenemisviisi kohta, on oluline kindlaks teha, et neid on järgitud. Soovitused tunnistavad ka, et riigirisk on iga riskihindamismehhanismi vajalik osa (soovitused 5 ja 9).

Sisekontrollisüsteemid (soovitus 15)

42. Soovituse 15 kohaselt peab „asjakohaste” sisepoliitikate, koolituse ja auditisüsteemide väljatöötamine hõlmama ka pidevat ja sihipärast hindamist seoses võimalike rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega, mis on seotud klientide, toodete ja teenuste, tegevuspiirkondade ning muude sarnaste teguritega. Soovituse 15 tõlgendav märkus täpsustab, et riik võib lubada professionaalidel, sealhulgas kasiinodel, võtta nõutavate meetmete liigi ja ulatuse määramisel arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ning ettevõtte suurust.

Pädevate asutuste regulatsioon ja järelvalve (soovitus 24)

43. Riigid peaksid tagama, et kasiinod alluvad terviklikule regulatiivsele ja järelvalverežiimile, mis tagab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete tõhusa rakendamise. Riigid võivad kasiinode üle rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelvalve ulatuse määramisel arvestada rahapesu ja terrorismi rahastamise riskitasemega. Kui on tõendatud madal risk, võib võtta vähem ulatuslikke meetmeid.

Riskipõhise lähenemisviisi kohaldatavus terrorismi rahastamisele

44. Riskipõhise lähenemisviisi rakendamisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel esineb nii sarnasusi kui ka erinevusi. Mõlemad nõuavad riski tuvastamise ja hindamise protsessi. Terrorismi rahastamise eripära muudab selle avastamise keeruliseks ning riskide maandamise meetmete rakendamist raskendab muu hulgas see, et terrorismi rahastamisega seotud tehingud on sageli väikese väärtusega ja vahendid võivad pärineda nii seaduslikest kui ka ebaseaduslikest allikatest.
45. Terroristliku tegevuse rahastamiseks kasutatavad vahendid võivad pärineda kas kuritegevusest või seaduslikest allikatest ning rahastamisallikate laad võib sõltuda terroristliku organisatsiooni liigist. Kui vahendid pärinevad kuritegevusest, võivad terrorismi rahastamise puhul olla asjakohased ka traditsioonilised seiremehhanismid, mida kasutatakse rahapesu tuvastamiseks, kuigi kahtlusele viitav tegevus ei pruugi olla tuvastatud terrorismi rahastamisena ega sellega seotud. Tuleb märkida, et terrorismi rahastamisega seotud tehinguid võidakse teha väga väikestes summas, mis riskipõhise lähenemisviisi rakendamisel võivad olla just need tehingud, mida rahapesu seisukohast sageli käsitatakse minimaalse riskiga. Kui vahendid pärinevad seaduslikest allikatest, on veelgi raskem kindlaks teha, kas neid võidakse kasutada terroristlikel eesmärkidel. Lisaks võivad terroristide teod olla väliselt nähtavad ja pealtnäha süütud, näiteks materjalide ja teenuste ostmine nende eesmärkide edendamiseks, kus ainsaks varjatud asjaoluks on ostetud materjalide ja teenuste kavandatud kasutus. Seetõttu ei pruugi terrorismi rahastamisega seotud tehingutel olla samad tunnused kui tavapärasel rahapesul, kuigi terroristlikud vahendid võivad pärineda nii kuritegevusest kui ka seaduslikest allikatest. Kasiinode kohustus ei ole siiski kõigil juhtudel tuvastada aluseks oleva kuritegeliku tegevuse olemust ega kavandatavat terroristlikku eesmärki; kasiino roll on tuvastada kahtlane tegevus ja sellest teatada. Seejärel uurivad FIU (Financial Intelligence Unit, rahapesu andmebüroo) ja õiguskaitseasutused asja edasi ning määravad kindlaks seose terrorismi rahastamisega.
46. Ilma terrorismi rahastamise tüpoloogiaid käsitlevate juhiste või ametiasutustelt saadud konkreetse luureteabeta on kasiinodel võimalikke terrorismi rahastamise tehinguid märksa keerulisem tuvastada kui võimaliku rahapesu või muu kahtlase tegevuse korral. Konkreetsete riiklike juhiste ja tüpoloogiate puudumisel põhinevad avastamismeetmed tõenäoliselt selliste tehingute jälgimisel, mis on seotud riikide või geograafiliste piirkondadega, kus terroristid teadaolevalt tegutsevad, või muude piiratud tüpoloogiatega, millest paljud viitavad samadele võtetele, mida kasutatakse ka rahapesus.
47. Konkreetsete isikute, organisatsioonide või riikide suhtes võivad konkreetsetes riigis kehtida terrorismi rahastamise sanktsioonid. Sellisel juhul otsustab iga riik eraldi, milliste isikute, organisatsioonide või riikide suhtes sanktsioonid kehtivad ning millised on kasiinode kohustused neid sanktsioone järgida; see ei ole riskipõhise otsustamise funktsioon. Kasiinod võivad toime panna õigusrikkumise, kui nad teevad äritehinguid nimekirja kantud isiku, organisatsiooni, riigi või nende esindajaga vastuolus kohaldatavate sanktsioonidega.

48. Nendel põhjustel ei käsitle käesolev juhend riskipõhise protsessi kohaldamist terrorismi rahastamisele terviklikult. On selgelt eelistatav rakendada riskipõhist lähenemisviisi kõikjal, kus see on mõistlikult teostatav, kuid terrorismi rahastamisel kasutatavate meetodite ja võtete laiemaks tuvastamiseks on vaja täiendavaid konsultatsioone peamiste sidusrühmadega. Seejärel saab neid kasutada terrorismi rahastamise riskide hindamise strateegiate ja riskide maandamise meetmete väljatöötamisel. See annaks professionaalidele, sealhulgas kasiinodele, täiendava aluse terrorismi rahastamise riskipõhise lähenemisviisi põhjalikumaks arendamiseks ja rakendamiseks.

Riskipõhise lähenemisviisi piirangud

49. On olukordi, kus riskipõhise lähenemisviisi rakendamine ei kohaldu või võib olla piiratud. Samuti on olukordi, kus riskipõhine lähenemisviis ei pruugi kohalduda nõude või protsessi algsetele etappidele, kuid kohaldub hilisemates etappides. Riskipõhise lähenemisviisi piirangud tulenevad tavaliselt õiguslikest või regulatiivsetest nõuetest, mis kohustavad teatavaid toiminguid tegema.
50. Nõuded külmutada tuvastatud isikute või üksuste varad riikides, kus sellised nõuded kehtivad, ei sõltu ühestki riskihinnangust. Külmutamise nõue on absoluutne ja riskipõhine protsess ei saa seda mõjutada. Samamoodi võib riskipõhine lähenemisviis aidata tuvastada võimalikke kahtlaseid tehinguid, kuid kahtlastest tehingutest teatamine pärast nende tuvastamist ei ole riskipõhine. Vt punkt 131.
51. Kliendi hoolsusmeetmetel on mitu osa: klientide ja tegelike kasusaajate isikusamasuse tuvastamine ja kontrollimine, ärisuhete eesmärgi ja kavandatud laadi kohta teabe hankimine ning pideva hoolsuskohustuse täitmine. Nendest elementidest on kliendi isikusamasuse tuvastamine ja kontrollimine kohustuslikud nõuded sõltumata riskipõhise lähenemisviisi kohaldamisest. Kõigi muude kliendi hoolsusmeetmete osade puhul võib mõistlikult rakendatud riskipõhine lähenemisviis siiski võimaldada kindlaks määrata vajaliku teabe ulatuse ja hulga ning mehhanismid, mida kasutatakse miinimumstandardite täitmiseks. Kui see otsus on tehtud, ei sõltu hoolsuskohustuse täitmiseks saadud dokumentide ja dokumentatsiooni ning tehinguandmete säilitamise kohustus riskitasemest.
52. Riigid võivad lubada kasiinodel kohaldada vähendatud või lihtsustatud meetmeid, kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on madalam. Need vähendatud või lihtsustatud meetmed ei pruugi siiski kohalduda kliendi hoolsusmeetmete kõigile aspektidele. Lisaks, kui erandid sõltuvad teatavate tingimuste täitmisest, on vaja kontrollida, et need tingimused kehtivad, ning kui erand kohaldub teatava künnise all, peaksid olema kehtestatud meetmed, mis takistavad tehingute kunstlikku tükeldamist künnise vältimiseks. Riski piisavaks hindamiseks võib lisaks kliendi isikusamasusele vaja minna ka muud teavet, näiteks kliendi asukohta. See on iteratiivne protsess: kliendi kohta saadud esialgne teave peaks olema piisav otsustamiseks, kas minna edasi, ning paljudel juhtudel annab kliendiseire lisateavet.
53. Ebatavaliste ja seega võimalike kahtlaste tehingute avastamiseks on vajalik mingi seirevorm. Isegi madalama riskiga klientide puhul on seiret vaja kontrollimaks, kas tehingud vastavad algele madala riski profiilile, ning kui mitte, käivitada protsess kliendi riskihinnangu asjakohaseks muutmiseks. Samamoodi võivad mõne kliendi riskid ilmnedas alles pärast kliendisuhte algust. See muudab klienditehingute asjakohase ja mõistliku seire korralikult kavandatud riskipõhise lähenemisviisi oluliseks osaks; selles kontekstis tuleb siiski mõista, et kõiki tehinguid, kontosid või kliente ei seirata täpselt samal viisil. Lisaks, kui esineb tegelik kahtlus rahapesu või terrorismi rahastamise kohta, võib seda käsitada

kõrgema riskiga olukorrana ning tugevdatud hoolsusmeetmeid tuleb kohaldada sõltumata künnisest või erandist.

Riskipõhise järelevalve ning riskipõhiste põhimõtete ja protsesside eristamine

54. Riskipõhiseid põhimõtteid ja protsesse tuleb eristada pädevate asutuste riskipõhisest järelevalvest. Järelevalvepraktikas tunnustatakse üldiselt ressursside jaotamist, võttes arvesse konkreetsete ettevõtete tekitatud riske. Pädevate asutuste kasutatav metoodika järelevalveressursside jaotuse määramiseks peaks hõlmama ettevõtte tegevusfookust, riskiprofiili ja sisekontrollikeskkonda ning võimaldama ettevõtetevahelisi asjakohaseid võrdlusi. Ressursside jaotuse määramise metoodikat tuleb pidevalt ajakohastada, et see kajastaks konkreetsete ettevõtete kokku puutuvate riskide olemust, olulisust ja ulatust. Selle tulemusel peaks see prioriseerimine suunama pädevad asutused keskendama suuremat regulatiivset tähelepanu rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga tegevusega ettevõtetele.
55. Samas tuleb märkida, et pädevate asutuste töö prioriseerimisel arvestatavad riskitegurid ei sõltu üksnes tegevuse olemuslikust riskist, vaid ka riskide maandamiseks kehtestatud riskijuhtimissüsteemide kvaliteedist ja tõhususest.
56. Kuna pädevad asutused peaksid olema juba hinnanud kasiinodes rakendatavate riskijuhtimiskontrollide kvaliteeti, on põhjendatud nende hinnangute kasutamine vähemalt osaliselt üksikute kasiinode rahapesu ja terrorismi rahastamise riskihinnangute sisendina.

Kokkuvõtte kast: riskipõhine lähenemisviis rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele riiklikul tasandil - edu võtmeelemendid

- Kasiinodel või pädevatel asutustel peaks olema juurdepääs usaldusväärsele ja kasutatavale teabele ohtude kohta.
- Rõhk peab olema poliitikakujundajate, õiguskaitseasutuste, regulaatorite ja erasektori koostööl.
- Asutused peaksid avalikult tunnistama, et riskipõhine lähenemisviis ei kõrvalda kõiki riski elemente.
- Asutustel on kohustus luua õhkkond, kus kasiinod ei pea kartma regulatiivseid sanktsioone, kui nad on tegutsenud vastutustundlikult ning rakendanud piisavaid sisemisi süsteeme ja kontrolle.
- Regulaatorite töötajad peavad olema riskipõhise lähenemisviisi osas hästi koolitatud nii selles, kuidas seda rakendavad pädevad asutused, kui ka selles, kuidas seda rakendavad kasiinod.

TEINE OSA: JUHISED AVALIKULE SEKTORILE

Peatükk 1: Kõrgetasemelised põhimõtted riskipõhise lähenemisviisi loomiseks

57. Riskipõhise lähenemisviisi rakendamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel võimaldab pädevatel asutustel ja kasiinodel kasutada oma ressursse kõige tõhusamalt. Selles peatükis esitatakse viis kõrgetasemelist põhimõtet, mida riigid peaksid riskipõhise lähenemisviisi kavandamisel arvesse võtma. Neid võib käsitada hea tava laia raamistikuna.
58. Käesolevas dokumendis esitatud viis põhimõtet on mõeldud aitama riike nende püüdlustes parandada oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise režiime. Need ei ole mõeldud ettekirjutuslikena ning neid tuleks kohaldada läbimõeldult ja viisil, mis sobib konkreetse riigi oludega.

Esimene põhimõte: ohtude ja haavatavuste mõistmine ning neile reageerimine - riiklik riskihinnang

59. Riskipõhise lähenemisviisi edukas rakendamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel sõltub ohtude ja haavatavuste kindlast mõistmisest. Kui riik püüab kehtestada riskipõhist lähenemisviisi riiklikul tasandil, aitab sellele oluliselt kaasa riiklik arusaam riigi ees seisvatest riskidest. See arusaam võib tuleneda riiklikust riskihinnangust.
60. Riiklikud riskihinnangud peaksid olema kohandatud iga riigi oludega. Mitmel põhjusel, sealhulgas pädevate asutuste struktuuri ja professionaalide, sealhulgas kasiinode, olemuse tõttu, on iga riigi riskihinnangud ainulaadsed, nagu ka otsused selle kohta, kuidas riiklik hindamine praktikas läbi viia. Riiklik hindamine ei pea olema üksainus ametlik protsess või dokument. Soovitav tulemus on, et otsused vastutuse ja ressursside jaotamise kohta riiklikul tasandil põhineksid terviklikul ja ajakohasel arusaamal riskidest. Pädevad asutused peaksid koostöös erasektoriga kaaluma, kuidas seda kõige paremini saavutada, võttes samal ajal arvesse ka riski, mis on seotud teabe andmisega finants- ja mittefinantssüsteemide haavatavuste kohta rahapesijatele, terrorismi rahastajatele ja muudele kurjategijatele.

Teine põhimõte: õiguslik ja regulatiivne raamistik, mis toetab riskipõhise lähenemisviisi rakendamist

61. Riigid peaksid kaaluma, kas nende õigus- ja regulatiivsed raamistikud soodustavad riskipõhise lähenemisviisi rakendamist. Vajaduse korral peaksid kehtestatud kohustused põhinema riikliku riskihinnangu tulemustel.
62. Riskipõhine lähenemisviis ei tähenda, et professionaalidele, sealhulgas kasiinodele, esitatavad nõuded oleksid ebaselged või puuduksid. Riskipõhise lähenemisviisi puhul peaks kasiinodel siiski olema teatud paindlikkus rakendada poliitikaid ja protseduure, mis vastavad asjakohaselt nende enda riskihinnangule. Tegelikult võib rakendatavaid standardeid kohandada ja/või täiendada lisameetmetega vastavalt konkreetse ettevõtte riskidele. Asjaolu, et poliitikaid ja protseduure võidakse riskitaseme järgi kohaldada eri toodetele, teenustele, klientidele ja asukohtadele, ei tähenda, et poliitikad ja protseduurid ei peaks olema selgelt määratletud.
63. Rahapesu tõkestamise põhilised miinimumnõuded võivad kehtida paralleelselt riskipõhise lähenemisviisiga. Tegelikult peaksid riskipõhiste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete keskmes olema mõistlikud miinimumstandardid koos võimalusega neid suurendada, kui risk seda õigustab. Need standardid peaksid siiski keskenduma tulemusele

- rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise ja teatamise kaudu -, mitte õiguslike ja regulatiivsete nõuete ühetaolisele kohaldamisele igale kliendile.

Kolmas põhimõte: järelevalveraamistiku kujundamine riskipõhise lähenemisviisi toetamiseks

64. Kui pädevatele asutustele on antud vastutus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollide järelevalve eest, võivad riigid soovida kaaluda, kas neile asutustele on antud vajalikud volitused riskipõhise järelevalve rakendamiseks. Takistuseks võib olla liigne tuginemine üksikasjalikele ja ettekirjutuslikele nõuetele pädevate asutuste eeskirjades. Need nõuded võivad omakorda tuleneda seadustest, mille alusel pädev asutus oma volitusi kasutab.
65. Vajaduse korral peaksid pädevad asutused püüdma võtta kasiinode rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollide järelevalves kasutusele riskipõhise lähenemisviisi. See peaks põhinema põhjalikul ja terviklikul arusaamal kasiinode tehtavate tegevuste liikidest ning rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest, millega need kokku puutuvad. Pädevad asutused peavad tõenäoliselt prioriseerima ressursse, lähtudes üldisest hinnangust sellele, kus kasiino äritegevuses riskid asuvad.
66. Pädevad asutused, kellel on lisaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud vastutusele ka muid ülesandeid, peavad neid riske kaaluma koos muude pädeva asutuse laiematest ülesannetest tulenevate riskihinnangutega. Kui riigis on rohkem kui üks teeb kasiinode üle järelevalvet tegev pädev asutus, on oluline, et asutused teeksid koostööd kattumise või kordamise vältimiseks.
67. Sellised riskihinnangud peaksid aitama pädeval asutusel valida, kuhu oma järelevalveprogrammis ressursse suunata, et kasutada piiratud ressursse suurima mõju saavutamiseks. Riskihinnang võib samuti näidata, et pädeval asutusel ei ole riskidega tegelemiseks piisavaid ressursse. Sellises olukorras võib pädeval asutusel olla vaja hankida lisaressursse või võtta kasutusele muid strateegiaid vastuvõetamatu jääkriski juhtimiseks või maandamiseks.
68. Riskipõhise järelevalve rakendamine nõuab, et määratud pädevate asutuste töötajad suudaksid teha põhimõttepõhiseid otsuseid sarnaselt sellega, mida eeldatakse kasiino töötajatelt. Need otsused puudutavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korralduste piisavust. Seetõttu võib määratud pädev asutus soovida kaaluda, kuidas oma töötajaid riskipõhise järelevalve praktilises rakendamises kõige paremini koolitada. Need töötajad peavad olema hästi informeeritud riskipõhise lähenemisviisi üldpõhimõtetest, võimalikest rakendusmeetoditest ning sellest, milline näeb riskipõhine lähenemisviis välja siis, kui seda rakendatakse edukalt riikliku riskihinnangu kontekstis.

Neljas põhimõte: peamiste osalejate tuvastamine ja järjepidevuse tagamine

69. Riigid peaksid kaaluma, kes on peamised sidusrühmad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel riskipõhise lähenemisviisi kasutuselevõtmisel. Need erinevad riigiti ning mõned asjakohased asutused võivad tegutseda osariigi või provintsi tasandil. Tuleks mõelda, kuidas jagada vastutust nende osapoolte vahel kõige tõhusamalt ning kuidas jagada teavet parima tulemuse saavutamiseks. Näiteks võib kaaluda, milline organ või organid on kõige sobivamad andma kasiinodele juhiseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskipõhise lähenemisviisi rakendamise kohta.
70. Võimalike sidusrühmade loetelu võib hõlmata järgmist:
 - valitsus - see võib hõlmata seadusandlikku, täidesaatvat ja kohtuvõimu;

- õiguskaitseasutused - see võib hõlmata politseid, tolli ja sarnaseid asutusi;
 - rahapesu andmebüroo, julgeolekuteenistused ja muud sarnased asutused;
 - maksu- ja tolliasutusi;
 - pädevad asutused;
 - erasektor - see võib hõlmata kasiinosid, riiklikke ja rahvusvahelisi erialaliite ja ühendusi jne;
 - avalikkus - rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks loodud korraldused on lõppkokkuvõttes mõeldud seaduskuuleka avalikkuse kaitsmiseks. Need korraldused võivad siiski panna koormuse ka kasiinode klientidele;
 - muud - isikud ja organisatsioonid, kes saavad panustada riskipõhise lähenemisviisi aluseks olevasse kontseptuaalsesse raamistikku; selliste sidusrühmade hulka võivad kuuluda akadeemilised ringkonnad ja meedia.
71. Selge on, et valitsus suudab mõnele sidusrühmale mõju avaldada tõhusamalt kui teistele. Siiski on valitsusel sõltumata oma mõjuvõimest võimalus hinnata, kuidas kõiki sidusrühmi saab julgustada toetama rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise jõupingutusi.
72. Täiendav tegur on valitsuste roll pädevate asutuste riskipõhise lähenemisviisi asjakohasuse tunnustamise edendamisel. Seda võib toetada see, kui asjakohased asutused esitavad selged ja järjepidevad seisukohad järgmistes küsimustes:
- Kasiinodelt võib eeldada paindlikkust oma sisemiste süsteemide ja kontrollide kohandamisel, võttes arvesse madalamaid ja kõrgemaid riske, tingimusel et sellised süsteemid ja kontrollid on mõistlikud. Samas kehtivad ka miinimumtaseme õiguslikud ja regulatiivsed nõuded ning elemendid, mis kohalduvad sõltumata riskitasemest, näiteks kahtlastest tehingutest teatamine ja kliendi hoolsusmeetmete miinimumstandardid.
 - Arvestamine sellega, et kasiino võimalused rahapesu ja terrorismi rahastamise avastamiseks ja tõkestamiseks võivad mõnel juhul olla paratamatult piiratud ning teave riskitegurite kohta ei pruugi alati olla piisav ega hõlpsasti kättesaadav. Seetõttu peaksid regulatiivsed ja järelevalvealased ootused selle suhtes, mida heade rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollidega kasiino suudab saavutada, olema mõistlikud ja proportsionaalsed. Kasiino võib olla tegutsenud heas usus, rakendanud rahapesu tõkestamiseks mõistlikke ja läbimõeldud meetmeid ning dokumenteerinud oma otsuste põhjendused, kuid kurjategija võib sellest hoolimata leida võimaluse kasiinot kuritarvitada.
 - Arvestamine sellega, et kõik kõrge riskiga olukorrad ei ole ühesugused ega nõua seetõttu alati samade tugevdatud hoolsusmeetmete rakendamist.

Viies põhimõte: teabevahetus avaliku ja erasektori vahel

73. Tõhus teabevahetus avaliku ja erasektori vahel on riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise strateegia lahutamatu osa. Paljudel juhtudel võimaldab see erasektoril anda pädevatele asutustele teavet, mille nad on tuvastanud varem edastatud riikliku luureinfo tulemusel.
74. Avaliku sektori asutustel, olgu need õiguskaitseasutused, pädevad asutused või muud organid, on privilegeeritud juurdepääs teabele, mis võib aidata kasiinodel teha teadlikke otsuseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel riskipõhise lähenemisviisi kasutamisel. Samamoodi suudavad kasiinod oma klientide äritegevusest mõistlikult hästi aru saada. On soovitatav, et avaliku ja erasektori organid teeksid koostööd, et tuvastada, milline teave on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel väärtuslik, ning töötada välja viisid, kuidas seda teavet õigeaegselt ja tõhusalt jagada.
75. Tulemuslikuks olemiseks peaks avaliku ja erasektori vaheline teabevahetus käima koos asjakohase teabevahetusega avaliku sektori asutuste vahel. Rahapesu andmebürood (rahapesu andmebürood), pädevad asutused ja õiguskaitseasutused peaksid saama jagada

teavet ja tagasisidet tulemuste ning tuvastatud haavatavuste kohta, et erasektorile saaks anda järjepidevaid ja sisukaid sisendeid. Kõik osapooled peaksid loomulikult kaaluma, milliseid kaitsemeetmeid on vaja, et kaitsta avaliku sektori organite valduses olevat tundlikku teavet liiga laia levitamise eest.

76. Asjakohased sidusrühmad peaksid püüdma säilitada dialoogi, et oleks hästi mõistetav, milline teave on osutunud kasulikuks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel. Näiteks teabe liigid, mida võiks avaliku ja erasektori vahel kasulikult jagada, hõlmavad võimaluse korral järgmist:
- hinnangud riigiriskile;
 - tüpoloogiad või hinnangud selle kohta, kuidas rahapesijad ja terroristid on professionaalseid teenusepakkujaid, eriti kasiinosid, kuritarvitanud;
 - tagasiside kahtlaste tehingute aruannete ja muude asjakohaste aruannete kohta;
 - salastamata luureinfo. Konkreetsetel juhtudel ning asjakohaste kaitsemeetmete ja riigi õigusliku ning regulatiivse raamistiku alusel võib olla asjakohane, et asutused jagavad kasiinodele ka konfidentsiaalset teavet;
 - riigid, isikud või organisatsioonid, kelle varad või tehingud tuleks külmutada.
77. Valides, millist teavet saab nõuetekohaselt ja tulemuslikult jagada, võivad avaliku sektori asutused soovida kasiinodele rõhutada, et avaliku sektori organitelt saadud teave peaks toetama, kuid mitte asendama kasiinode enda otsuseid. Näiteks võivad riigid otsustada mitte koostada selliseid loendeid madala riskiga kliendiliikidest, mida tajutaks riigi poolt kinnitatud lõplikena. Selle asemel võivad avaliku sektori asutused eelistada jagada teavet põhimõttel, et see on üks sisend kasiinode otsustusprotsessidesse koos muu kasiinodele kättesaadava asjakohase teabega.

Peatükk 2: Riskipõhise lähenemisviisi rakendamine

Riski hindamine riiklike prioriteetide kujundamiseks

78. Riskipõhine lähenemisviis peaks tuginema kindlatele alustele: kõigepealt tuleb pingutada selle nimel, et riskid oleksid hästi mõistetud. Seega peaks riskipõhine lähenemisviis põhinema ohtude hindamisel. See kehtib alati, kui riskipõhist lähenemisviisi rakendatakse, ükskõik millisel tasandil, olgu riikide või üksikute ettevõtete poolt. Riigi lähenemisviis peaks põhinema jõupingutustel mõista selle riigi riske. Seda võib käsitada „riikliku riskihinnanguna“.
79. Riiklikku riskihinnangut tuleks käsitleda kui põhilist taustteavet kirjeldavat dokumenti, mis aitab pädevatel asutustel, õiguskaitseasutustel, rahapesu andmebürool, finantseerimisasutustel ja professionaalidel tagada, et vastutuse ja ressursside jaotamise otsused riiklikul tasandil põhineksid praktilisel, terviklikul ja ajakohasel arusaamal riskidest.
80. Riiklik riskihinnang peaks olema kohandatud vastavalt konkreetse riigi oludele nii selle läbiviimise kui ka järelduste osas, kuid riigid peaksid meeles pidama, et rahapesul ja terrorismi rahastamisel võib sageli olla rahvusvaheline mõõde ning selline teave võib riiklikule riskihinnangule samuti väärtust lisada. Rahapesu ja terrorismi rahastamise riski riigis mõjutavad tegurid võivad hõlmata järgmist:
- poliitiline keskkond;
 - õiguslik keskkond;
 - riigi majandusstruktuur;

- kultuurilised tegurid ja kodanikuühiskonna olemus;
 - kuritegevuse allikad, paiknemine ja koondumine;
 - finantsteenuste sektori suurus ja koosseis;
 - finantseerimisasutuste ja professionaalsete teenusepakkujate omandistruktuur;
 - professionaalide, sealhulgas kasiinode, tegevuse ulatus ja iseloom;
 - finantseerimisasutuste, professionaalid ja laiema majanduse äriühingute juhtimise korraldus;
 - maksesüsteemide olemus ja sularahapõhiste tehingute levimus;
 - finantseerimisasutuste ja professionaalide tegevuse ja klientide geograafiline jaotus;
 - finantseerimisasutuste ja professionaalide pakutavate toodete ja teenuste liigid;
 - finantseerimisasutuste ja professionaalide teenindatavate klientide liigid;
 - eelkuritegude liigid;
 - riigisiselt tekitatud ebaseadusliku raha summad;
 - välismaal tekitatud ja riigisiselt pestud ebaseadusliku raha summad;
 - peamised kanalid või vahendid, mida kasutatakse rahapesuks või terrorismi rahastamiseks;
 - seadusliku majanduse sektorid;
 - varimajanduse ja mitteametliku majanduse osakaal ja valdkonnad.
81. Riigid peaksid samuti kaaluma, kuidas saavutada rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide mõistmine riiklikul tasandil kõige paremini. Asjakohased küsimused võivad hõlmata järgmist: milline organ või millised organid vastutavad hindamisse panustamise eest? Kui ametlik peaks hindamine olema? Kas pädeva asutuse seisukoht tuleks avalikustada? Need on kõik küsimused, mida pädev asutus peab kaaluma.
82. Soovitud tulemus on, et vastutuse ja ressursside jaotamise otsused riiklikul tasandil põhineksid terviklikul ja ajakohasel arusaamal riskidest. Soovitud tulemuse saavutamiseks peaksid pädevad asutused tagama, et nad tuvastavad ja annavad kasiinodele teabe, mida on vaja selle arusaama kujundamiseks ning tuvastatud riskide maandamise meetmete kavandamiseks ja rakendamiseks.
83. Riskipõhise lähenemisviisi väljatöötamine ja rakendamine eeldab hinnangute andmist. Oluline on, et need hinnangud oleksid hästi põhjendatud ja teadlikud. Sellest tulenevalt peab riskipõhine lähenemisviis tõhususe tagamiseks põhinema teabel ning vajaduse korral hõlmama ka luureinfot. Tuleks pingutada selle nimel, et riskihinnangud põhineksid värskel ja täpsel teabel. Valitsused on koostöös õiguskaitseasutuste, rahapesu andmebüroode, pädevate asutuste ja kasiinode endiga, on heas positsioonis, et tuua oma teadmised ja oskusteave riskipõhise lähenemisviisi väljatöötamisse, mis vastab nende riigi eripäradele. Nende hinnangud ei ole staatilised ja muutuvad aja jooksul sõltuvalt asjaolude arengust ja ohtude muutumisest. Seetõttu peaksid riigid hõlbustama teabe liikumist eri organite vahel, et institutsionaalsed takistused ei pidurdaks teabe levitamist.
84. Ükskõik millise vormi need võtavad, võib riskide riiklik hindamine koos riskide maandamise meetmetega anda teavet selle kohta, kuidas rakendada ressursse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, võttes arvesse ka muid asjakohaseid riiklikke poliitikaeesmärke. Samuti võib see anda teavet selle kohta, kuidas neid ressursse kõige tõhusamalt jaotada eri avaliku sektori organitele ning kuidas need organid neid ressursse tulemuslikult kasutavad.
85. Lisaks sellele, et riiklik riskihinnang aitab pädevatel asutustel otsustada, kuidas jaotada vahendeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, võib see aidata otsustajatel leida parimad strateegiad regulatiivse režiimi rakendamiseks tuvastatud riskide käsitlemisel. Liigne agarus riskide tõkestamisel võib olla kahjulik ja vastutöötav, pannes

sektorile ebamõistliku koormuse. Teisalt ei pruugi vähem jõulised pingutused olla piisavad ühiskondade kaitsmiseks kurjategijate ja terroristide tekitatud ohtude eest. Riskide kindel mõistmine riiklikul tasandil võib aidata neid ohte vältida.

Regulatiivne järelevalve - üldpõhimõtted

Vastuvõetava riskitaseme määratlemine

86. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riski tase sõltub üldiselt nii sisemistest kui ka välistest riskiteguritest. Näiteks võivad riskitaset suurendada sisemised riskitegurid, nagu nõrgad vastavusressursid, ebapiisavad riskikontrollid ja kõrgema juhtkonna ebapiisav kaasatus. Välised riskid võivad suureneka selliste tegurite tõttu nagu kolmandate isikute tegevus ja/või poliitilised ning avalikud arengud.
87. Nagu esimeses osas kirjeldatud, sisaldab kogu tegevus riski elementi. Pädevad asutused ei tohiks keelata kasiinodel teha äri kõrgema riskiga klientidega, kui kaasnevate riskide juhtimiseks on kehtestatud asjakohased põhimõtted, protseduurid ja protsessid. Ainult konkreetsetel juhtudel, näiteks kui seda õigustab võitlus terrorismi või kuritegevuse vastu või rahvusvaheliste kohustuste täitmine, keelatakse määratud isikutele, juriidilistele isikutele, organisatsioonidele või riikidele kategooriliselt juurdepääs teenustele.
88. See ei välista siiski põhiliste miinimumnõuete rakendamise vajadust. Näiteks sätestab rahapesuvastase töökonna soovitus 5, mis kohaldub kasiinodele soovitus 5 lisamise kaudu soovitusse 12, et „kui [kasiino] ei suuda täita [CDD nõudeid], ei tohiks ta avada kontot, alustada ärisuhteid või teha tehingut; või peaks ärisuhte lõpetama; ning peaks kaaluma kliendi kohta kahtlase tehingu teate esitamist“. Seega peaks riskitase leidma sobiva tasakaalu äärmuste vahel, kus ühelt poolt kliente ei aktsepteerita ja teiselt poolt tehakse äri vastuvõetamatu või maandamata riskiga.
89. Kui kasiinodel lubatakse rakendada riskipõhist lähenemisviisi, ootavad pädevad asutused, et kasiinod kehtestaksid tõhusad põhimõtted, programmid, protseduurid ja süsteemid riski maandamiseks, ning tunnistavad, et isegi tõhusate süsteemide puhul ei pruugita iga kahtlast tehingut avastada. Samuti peaksid nad tagama, et neid põhimõtteid, programme, protseduure ja süsteeme rakendatakse tõhusalt, et vältida kasiinode muutumist ebaseadusliku tulude kanaliteks, ning tagada, et nad säilitavad dokumente ja esitavad teateid, mis on riiklikele asutustele kasulikud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel. Tõhusad põhimõtted ja protseduurid vähendavad riskitaset, kuid ei kõrvalda seda tõenäoliselt täielikult. Rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamine nõuab otsustusvõimet ega ole täppisteadus. Seire eesmärk on avastada ebatavalisi või kahtlaseid tehinguid väga suure hulga seaduslike tehingute hulgas; lisaks ei pruugi alati olla lihtne määrata, mis on ebatavaline, kuna „tavapärane“ võib erineda sõltuvalt klientide ametitest, konto liigist ja konto tegevusest, kasutatud toodete ja teenuste liikidest, jälgitavast mängutegevusest jne. Seetõttu on täpse kliendiprofiili väljatöötamine riskipõhise süsteemi juhtimisel oluline. Lisaks põhinevad protseduurid ja kontrollid sageli varasematel tüpoloogiajuhtumitel, kuid kurjategijad kohandavad oma tehnikaid, mis võib selliste tüpoloogiate kasulikkust kiiresti piirata.
90. Lisaks ei ole kõik kõrge riskiga olukorrad ühesugused ning seetõttu ei nõua need alati täpselt sama tugevdatud hoolsusmeetmete taset. Selle tulemusena ootavad pädevad asutused, et kasiinod tuvastaksid eraldi kõrge riskiga kategooriad ning rakendaksid konkreetseid ja asjakohaseid maandamismeetmeid. Täiendav teave konkreetsete riskikategooriate tuvastamise kohta on esitatud kolmandas osas „Juhised kasiinodele riskipõhise lähenemisviisi rakendamiseks“.

Proportsionaalsed järelevalvemeetmed riskipõhise lähenemisviisi toetamiseks

91. Pädevad asutused peaksid püüdma tuvastada nõrkusi tõhusa kohapealse ja kaugjärelevalve ning sisemise ja muu kättesaadava teabe analüüsi kaudu. Asutuste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollid peaksid kasutama riskipõhiseid audititehnikaid, et tuvastada valimisse võtmiseks kõrge riskiga kasiinotegevused, ning rakendada riskipõhist analüüsi, et mõõta kasiino tugevusi ja nõrkusi selles valdkonnas.
92. Kontrollide käigus peaksid pädevad asutused läbi vaatama kasiino rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskihinnangud ning selle poliitikad, protseduurid ja kontrollisüsteemid, et jõuda üldise hinnanguni kasiino äritegevuse riskiprofiilile ja selle maandamismeetmete piisavusele. Kui kasiinode või nende jaoks tehtud hinnangud on kättesaadavad, võivad need olla kasulikuks teabeallikaks. Pädeva asutuse hinnang juhtkonna võimele ja valmisolekule võtta vajalikke parandusmeetmeid on samuti kriitilise tähtsusega. Pädevad asutused peaksid kasutama proportsionaalseid meetmeid puuduste nõuetekohaseks ja õigeaegseks kõrvaldamiseks, võttes arvesse, et tuvastatud nõrkustel võib olla laiemaid tagajärgi. Üldiselt toovad süsteemsed rikked või ebapiisavad kontrollid kaasa kõige tõsisema järelevalvelise reaktsiooni.
93. Siiski võib juhtuda, et üksiku kõrge riskiga tehingu või kõrge riskiga kliendi tehingute avastamata jätmine on iseenesest märkimisväärse tähtsusega, näiteks kui summad on suured, rahapesu ja terrorismi rahastamise tüpoloogia on hästi teada või skeem on jäänud avastamata pikka aega. Selline juhtum võib viidata puudustele riskijuhtimise praktikates või regulatiivsete nõuete rikkumisele kõrgete riskide tuvastamise, seire, töötajate koolitamise ja sisekontrolli valdkonnas ning võib seetõttu iseenesest õigustada meetmete võtmist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise tagamiseks.
94. Pädevad asutused saavad ja peaksid kasutama oma teadmisi toodete, teenuste, klientide ja geograafiliste piirkondadega seotud riskidest, et toetada kasiinode rahapesu ja terrorismi rahastamise riskihinnangute hindamist. Samas tuleb arvestada, et pädevatel asutustel võib olla juurdepääs teabele, mida kasiinodele ei ole avaldatud ega kättesaadavaks tehtud, mistõttu ei pruukinud kasiinod seda riskipõhise lähenemisviisi väljatöötamisel ja rakendamisel arvesse võtta. Pädevaid asutusi ja teisi asjakohaseid sidusrühmi julgustatakse kasutama neid teadmisi juhiste väljaandmiseks, et aidata kasiinodel oma riske juhtida. Kui kasiinodel lubatakse määrata kliendi hoolsusmeetmete ulatus riskitundlikul alusel, peaks see olema kooskõlas nende pädevate asutuste antud juhistega.² Spetsiaalselt kasiinodele mõeldud juhised on tõenäoliselt kõige tõhusamad. Riskipõhise lähenemisviisi hindamine aitab näiteks tuvastada juhtumeid, kus kasiinod kasutavad liiga kitsaid riskikategooriaid, mis ei hõlma kõiki olemasolevaid riske, või võtavad kasutusele kriteeriumid, mis viivad suure hulga kõrgema riskiga suhete tuvastamiseni, kuid ei näe ette piisavaid täiendavaid hoolsusmeetmeid.
95. Riskipõhise lähenemisviisi kontekstis peaks pädevate asutuste peamine fookus olema kindlaks teha, kas kasiino rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetele vastavuse ja riskijuhtimise programm on piisav selleks, et: (a) täita miinimumtaseme regulatiivseid nõudeid; ning (b) maandada riske asjakohaselt ja tõhusalt. Järelevalve eesmärk ei ole keelata kõrge riskiga tegevust, vaid olla kindel, et ettevõtted on piisavalt ja tõhusalt rakendanud asjakohaseid riskimaandamismeetmeid.

² Rahapesuvastase töökonna soovitusel 5 ja 25, metoodika olulised kriteeriumid 25.1 ja 5.12.

96. Rahapesuvastase töökonna soovitus 24 kohaselt peaks pädevatel asutustel olema oma ülesannete täitmiseks piisavad volitused, sealhulgas volitus määrata piisavaid sanktsioone rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslike ning regulatiivsete nõuete täitmata jätmise eest. Trahvid ja/või karistused ei ole asjakohased kõigi regulatiivsete meetmete puhul rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise puuduste parandamiseks või heastamiseks. Pädevatel asutustel peab siiski olema volitus ja valmisolek trahve ja/või karistusi kohaldada juhtudel, kus esinevad olulised puudused. Sageli rakendatakse parandusmeetmeid tavapärase järelevalve käigus.
97. Eespool nimetatud tegureid arvesse võttes on selge, et proportsionaalset regulatsiooni toetavad kaks keskset tunnust.

a) Regulatiivne läbipaistvus

98. Proportsionaalsete meetmete rakendamisel on regulatiivne läbipaistvus ülimalt oluline. Pädevad asutused teavad, et kuigi kasiinod soovivad tegevusvabadust oma riskihinnangute tegemiseks, otsivad nad ka juhiseid regulatiivsete kohustuste kohta. Seetõttu peaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalveülesannetega määratud pädev asutus püüdma olla läbipaistev oma ootustes ning kaaluma asjakohaseid mehhanisme nende sõnumite edastamiseks. Näiteks võib see toimuda kõrgetasemeliste nõuete vormis, mis põhinevad soovitud tulemustel, mitte üksikasjalikel protsessidel.
99. Olenemata kasutatavast konkreetsest protseduurist, peavad õiguslikud kohustused ja regulatiivsed ootused olema teada. Läbipaistvuse puudumisel on oht, et järelevalvemeetmeid tajutakse kas ebaproportsionaalsete või ettearvamatutena, mis võib õhustada isegi kasiinode kõige tõhusamat riskipõhise lähenemisviisi rakendamist.

b) Pädevate asutuste ja jõustamisasutuste töötajate koolitus

100. Riskipõhise lähenemisviisi kontekstis ei ole võimalik täpselt ette kirjutada, mida kasiino peab igal juhul tegema, et oma regulatiivseid kohustusi täita. Seetõttu on valdav kaalutlus see, kuidas kõige paremini tagada prognoositavate ja proportsionaalsete järelevalvemeetmete järjepidev rakendamine. Järelevalvekoolituse tõhusus on seega oluline proportsionaalsete järelevalvemeetmete edukaks elluviimiseks.
101. Koolitus peaks võimaldama pädevate asutuste töötajatel kujundada põhjendatud võrdlevaid hinnanguid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemide ja kontrollide kohta. Hindamiste tegemisel on oluline, et pädevatel asutustel oleks võime teha otsuseid juhtimiskontrollide kohta, võttes arvesse riske, mida kasiinod ja nende ettevõtted võtavad, ning arvestades kättesaadavaid sektoritavasid. Määratud pädevatele asutustele võib olla kasulik teha ka võrdlevaid hindamisi, et kujundada hinnanguid eri ettevõtete või ärikorralduste suhteliste tugevuste ja nõrkuste kohta.
102. Koolitus peaks hõlmama pädevate asutuste juhendamist, kuidas hinnata, kas kõrgem juhtkond on rakendanud piisavaid riskijuhtimismeetmeid ning kas vajalikud protseduurid ja kontrollid on paigas. Koolitus peaks sisaldama ka viiteid konkreetsetele juhistele, kui need on kättesaadavad. Pädevad asutused peaksid olema samuti veendunud, et tõhusa riskijuhtimise rakendamiseks on olemas piisavad ressursid.
103. Nende kohustuste täitmiseks peaks koolitus võimaldama pädevate asutuste järelevalvetöötajatel piisavalt hinnata:
1. sisemiste protseduuride kvaliteeti, sealhulgas töötajate pidevaid koolitusprogramme ning siseauditi, nõuetele vastavuse ja riskijuhtimise funktsioone;

2. kas riskijuhtimispoliitika ja -protsessid on kasiinode riskiprofiili arvestades asjakohased ning kas neid kohandatakse perioodiliselt muutuvate riskiprofiilide valguses;
3. kõrgema juhtkonna osalemist, et kinnitada, et nad on rakendanud piisavat riskijuhtimist ning et vajalikud protseduurid ja kontrollid on paigas.

KOLMAS OSA: JUHISED KASIINODELE RISKIPÕHISE LÄHENEMISVIISI RAKENDAMISEKS

Peatükk 1: Riskikategooriad

104. Allpool kirjeldatud tegurid mõjutavad kliendiriski ning neid ei ole mõeldud ettekirjutuslike ega ammendavatena. Need ei kohaldu universaalselt kõigile kasiinodele ning isegi siis, kui need tegurid esinevad, võivad eri kasiinode ja operaatorite jaoks tekkida erinevad riskitulemused sõltuvalt paljudest muudest teguritest. Tegurid on siiski mõeldud juhise, mis aitab kasiinodel teha oma kliendiriskihinnanguid ning kujundada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtteid ja protseduure, mis kajastavad neid hinnanguid täpselt ja proportsionaalselt.

Riigi- ja geograafiline risk

105. Mõned riigid kujutavad endast olemuslikult suuremat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski kui teised. Lisaks oma kogemuste arvestamisele peaksid operaatorid võtma arvesse erinevaid usaldusväärsetes allikates³ välja toodud teabeallikaid ning selliste riskiteguritega riike, mille tulemusel võib järeldada, et riik kujutab endast kõrgemat riski. Operaatorid võivad soovida hinnata valitsusväliste organisatsioonide kättesaadavat teavet, mis võib anda kasuliku ülevaate korruptsiooniga seotud arusaamadest enamikus riikides.

106., Kõrgema riskiga riikidega seotud kliendid kodakondsuse, äritegevuse riigi, elukohariigi vms tõttu võivad vajada tugevdatud hoolsusmeetmeid, sõltuvalt nende üldisest riskitasemest ja võttes arvesse kõiki muid asjakohaseid tegureid.

107. Internetikasiinod võivad soovida kontrollida kliendi asukohta rahvusvahelise tegevusega seotud lisariskide tõttu.

Kliendirisk

108. Kliendi või kliendikategooria võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise riski määramine on üldise riskipõhise raamistiku väljatöötamisel ja rakendamisel kriitilise tähtsusega. Oma kriteeriumide alusel peaks kasiino püüdma kindlaks teha, kas konkreetne klient kujutab endast kõrgemat riski, ning milline on võimalike maandavate tegurite mõju sellele hinnangule. Riskimuutujate rakendamine võib riskihinnangut maandada või suurendada. Kõrgemale riskile viidavad kliendikategooriad, hõlmavad järgmist:

- Riikliku taustaga isikust kliendid (PEPid).⁴
- **Suured kulutajad.**⁵ Arvestades kasiinode erinevusi, varieerub see, mida peetakse üksiku kliendi puhul suhteliselt suureks kulutuseks, nii erinevate operaatorite vahel kui ka isegi sama operaatori hallatavate ja omatavate kasiinode lõikes. Kliendid võivad kujuneda suurteks kulutajateks oma kumulatiivsete kulutuste tõttu teatava aja jooksul, näiteks kui kasiinos kontot omava kliendi kulutused on tavapärasest suuremad. Samuti võib suurteks

³ „Usaldusväärsete allikad“ tähendab teavet, mille on koostanud tuntud organid, mida üldiselt peetakse usaldusväärseks ning mis teevad sellise teabe avalikult ja laialdaselt kättesaadavaks. Lisaks rahapesuvastasele töökonnale ja rahapesuvastase töökonna tüüpi piirkondlikele organitele võivad selliste allikate hulka kuuluda muu hulgas üleriigilised või rahvusvahelised organid, nagu Rahvusvaheline Valuutafond, Maailmapank ja rahapesu andmebüroode Egmonti grupp, samuti asjakohased riiklikud valitsusasutused ja valitsusvälised organisatsioonid. Nende usaldusväärsete allikate esitatud teabel ei ole seaduse või regulatsiooni mõju ning seda ei tohiks käsitada automaatse otsusena, et miski on kõrgema riskiga.

⁴ Rahapesuvastane töökond määratleb PEPid järgmiselt: „isikud, kellele on välisriigis usaldatud või on usaldatud olulised avalikud funktsioonid, näiteks riigipead või valitsusjuhid, kõrged poliitikud, kõrged valitsus-, kohtu- või sõjaväeametnikud, riigi omanduses olevate äriühingute kõrged juhid, olulised erakonnaametnikud. Ärisuhted PEPide pereliikmete või lähedaste kaaslastega hõlmavad sarnaseid maine riske nagu PEPidega endiga. Määratlus ei ole mõeldud hõlmama kesktaseme või madalama taseme isikuid eespool nimetatud kategooriates.“

⁵ Kasiinod peaksid arvesse võtma raha suhtelist väärtust riigis, kus klient oma vara omandas. Füüsilised kasiinod peaksid samuti arvesse võtma suhtelist väärtust riigis, kus klient oma raha kulutab.

kulutajateks pidada juhukliente, kes mängivad suhteliselt suure rahasummaga piiratud arvul kordadel, võib-olla isegi ühe külastuse jooksul.

- Enamikul kasiinodel on ametlikud või mitteametlikud põhimõtted klientide kohta, keda nad käsitlevad suurte kulutajatena. Need põhimõtted võivad olla seotud äririski juhtimisega või turundustegevusega, näiteks selliste klientide tuvastamisega, kellele pakutakse nende suure kulutustaseme tõttu tasuta kaupu või teenuseid. Sellised hüved võivad hõlmata näiteks jooke, toitu, meelelahutust, meeneid, majutust, etenduste ja erisündmuste pileteid või transporti. Mõned kasiinod pakuvad suurtele kulutajatele ka eritingimusi, näiteks võimalust kasutada VIP-ruume, kus saab mängida kasiino üldkasutatavatest aladest eraldi. Kasiinod peavad tagama, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtteid, protseduure ja sisekontrolle kohaldatakse VIP-ruumides viibivate klientide suhtes samamoodi ja järjepidevalt nagu teiste klientide puhul. See puudutab eelkõige hoolsusmeetmete rakendamist, andmete ja dokumentide säilitamist, kahtlasest tegevusest teatamist ning vajaduse korral sularahatehingutest teatamist.
- **Ebaproportsionaalsed kulutajad.** Kasiinod peaksid välja töötama põhimõtted sellesse kategooriasse kuuluvate klientide finantsressursside kohta. Need põhimõtted võivad tuleneda õigusaktidest tulenevatest nõuetest või operaatori enda riskipõhisest otsusest. Üks kaalumist vajav küsimus on see, kas ja kuidas kasiinod saavad aru oma klientide sissetuleku või vara päritolust. See teave võib anda mõningase ülevaate sellest, millisel tasemel vabu vahendeid on klientidel hasartmängude jaoks kasutada, kuigi praktikas võib see olla teostatav ainult siis, kui klient taotleb krediiti. Näiteks on kättesaadavate varade tase oluline olukordades, kus kliendid mängivad „krediidiga“. Lisaks peaksid kasiinod olema tähelepanelikud klientide suhtes, kes mängivad suurte summadega viisil, mis ei ole kooskõlas kasiino käsutuses oleva teabega kliendi vara suuruse või päritolu, pangakonto, sissetuleku või ameti kohta. Sellise teabe all võib muu hulgas mõista kasiino krediidikonto andmeid, näiteks krediiditaotluses esitatud teavet, samuti muud klienditoimikus olevat teavet, sealhulgas andmeid kliendi varasema mängutegevuse kohta teistes kasiinodes. Kui selline teave on kättesaadav, võib see aidata hinnata, kas kliendi hasartmängudele tehtavad kulutused vastavad tema varalisele seisule või seaduslikule sissetulekule. Näiteks võib olla põhjendatud pöörata suuremat tähelepanu kliendile, kelle varad või sissetulek on tagasihoidlikud, kuid kelle mängukulutused muutuvad märkimisväärselt suureks.
- **Juhukliendid.** Kuigi juhukliendid võivad mõnes olukorras kujutada suurenenud rahapesuriski, võib nende kulutamismustrite tuvastamine olla keeruline. Sellesse kategooriasse kuuluksid turistid, kuigi kõik juhukülastajatest turistid ei pruugi selle määratluse alla kuuluda. Füüsilised kasiinod võivad võrrelda turiste organiseeritud hasartmängureisidel, mida tuntakse junket’itena ja mida käsitletakse allpool. Kuid ka püsikliendid võivad kujutada riski, eriti kui nende kulutamismuster muutub, näiteks suureneb see järsult või nende jälgitav mängutegevus ei vasta nende mänguprofiilile, näiteks minimaalne mängimine.
- **Kolmandate isikute ärakasutamine.** Kurjategijad võivad kasutada kolmandaid isikuid või anonüümseid või tuvastatud agente, et vältida lävendipõhiste hoolsusmeetmete kohaldamist. Neid võidakse kasutada ka mängimiseks, näiteks suure sularahasumma väiksemateks osadeks jagamiseks. Kolmandaid isikuid võidakse kasutada žetoonide ostmiseks või teiste nimel minimaalse mängutegevusega (sealhulgas kiire või suuremahuline väljamakse) või žetoonide lunastamiseks suurema nimiväärtusega rahatähtedeks, kasiinotšekkideks jne.
- **Junket’id.** Liigne sõltuvus reisikorraldajatest võib suurendada rahapesuriski, eriti turgudel, kus kohaliku elanikkonna suurus ei oleks tavapäraselt piisav kasiinode tegevuse toetamiseks. Sellistel juhtudel võivad kasiinod muutuda äritegevuse osas liigselt sõltuvaks junket’i esindajatest, mis võib põhjustada nende teenuste väärkasutust. Suurtel turgudel toovad junket-esindajad kasiinodesse kõrge kulutasemega mängijaid. Mõnes riigis võib kasiino sõlmida junket’i operaatoriga lepingu, et rentida kasiinos privaatne ruum, ning mõnes olukorras jälgib mängijate tegevust ning väljastab ja nõuab sisse krediiti junket’i operaator, mitte kasiino.

- Junket'i operaatorid, kes toovad kõrgema klassi mängijaid, võivad mõnes riigis avaldada kasiinodele ärilist survet, mis võib vähendada individuaalsete kulutamismustrite kontrolli või mille kaudu püütakse põhjendamatult mõjutada või kontrollida litsentseeritud kasiinotegevust. Lisaks võivad junket'i korraldajad tegeleda laenamise või laenamise vahendamisega ilma kasiinode teadmata. Mõnes riigis on junket'i korraldajatel lubatud kulutusi „koondada“, mis varjab üksikute klientide kulutusi ning takistab seega kasiinodel hinnata klientide kulutamismustreid.
- Samuti võivad registreeritud litsentseeritud junket'i operaatorid tegutseda „kattena“ teise riigi teistele junket'i operaatoritele. Katteoperaatorid toovad kasiinosse mängijaid kasiino litsentseeritud junket'i ettevõtete kaudu, kes ei pruugi kvalifitseeruda litsentsile riigis, kus mängijad mängivad. Sellised litsentseerimata alam-junket'i operaatorid võivad tegutseda litsentseerimata krediitkogujatena ning neil võivad olla sidemed organiseeritud kuritegevuse võrgustikega. Seetõttu peaksid kasiinod välja töötama meetmed, et tuvastada ja takistada junket'i korraldajatel sõlmida mitteametlikke kokkuleppeid, mis ei ole kooskõlas riskipõhiste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise poliitikate, protseduuride ja sisekontrollidega.
- **Mitu kasiino mängijakontot.** Mõned mängijad avavad samas kasiinos mitu mängijakontot eri nimede all ning esitavad kasiino töötajatele eri aegadel erinevaid kontonumbreid, et raskendada kasiinol nende mängutegevuse seostamist ühe ja sama kliendiga. Kasiinod peavad tuvastama sarnaste mängijanimede ja samade füüsiliste kirjeldustega, näiteks vanus, sugu, silmade värv, juuste värv, pikkus ja kaal, kontod, et jälgida klientide koondmängimist kogu kasiino äritegevuses. Kasiinod peaksid rakendama põhimõtteid, protseduure ja süsteeme, mis aitavad tuvastada kliente, kes avavad mitu mängijakontot ebaausatel või sobimatutel põhjustel, sealhulgas püüdes varjata oma kulutustaset või vältida riiklikke aruandluskünniseid.
- **Tundmatud kliendid.** Mõnes riigis on kasiinodel probleem tundmatute klientidega, kes ostavad lauamängudes suure hulga žetooni sularaha eest, mängivad minimaalselt või üldse mitte ning lunastavad seejärel žetoonid suure nimiväärtusega rahatähtedeks, näiteks 500 eurot või 100 USA dollarit, kasiinotšekkideks või rahaülekanneteks. Kasiinod peaksid rakendama protseduure ja süsteeme, mis aitavad tuvastada tundmatuid kliente, kes lunastavad suuri žetoonikoguseid ebaausatel või sobimatutel põhjustel, sealhulgas püüdes varjata oma kulutustaset või vältida künnisel tehtavaid kontrole.⁶ Sellised meetmed võivad hõlmata näiteks seda, et sellistele klientidele ei maksta võite välja või tehakse väljamakse väikese nimiväärtusega pangatähtedes, mida on raskem varjata või transportida. Samuti võib see hõlmata valvekaamerate fotode säilitamist ning kahtlase tegevuse teadete esitamist koos kliendi füüsilise kirjeldusega.⁷

Tehingurisk

109. Kasiinod peaksid arvesse võtma tegevusi, st tooteid, teenuseid, mängu ning kontosid ja kontotegevusi, mida saab kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise hõlbustamiseks. Lisaks on füüsilistel ja internetikasiinodel järgmised võimalikud tehinguriskid.
- **Kuritegelik tulu.** Ükskõik kuidas raha kasiinosse kantakse, on risk, et see raha pärineb ebaseaduslikest tegevustest, nagu tšekipettus, krediit- või deebetkaardipettus, narkokaubandus või vargus tööandjalt. Suurem tähelepanu suurtele kulutajatele ja suurtele mängijatele aitab seda riski maandada.
 - **Sularaha.** Kliendid võivad kasutada füüsilist kasiinot selleks, et vahetada ebaseaduslikust tegevusest saadud suures koguses väikese nimiväärtusega rahatähed suurema nimiväärtusega rahatähtede vastu, mida on lihtsam varjata või transportida. Samuti võivad riski tekitada teatud kliendi sularahas sissemaksed, eriti sellised, mida peetakse suhteliselt

⁶ Rahapesuvastase töökonna soovitus 12, soovitude 5, 12 ja 16 tõlgendavad märkused ning metoodika oluline kriteerium 12.1.

⁷ Rahapesuvastase töökonna 5. soovitus, mida kohaldatakse kasiinode suhtes soovitude 5 ja 12 kaudu.

suureks kas i) konkreetse kasiino keskmiste laekumiste suhtes või ii) kliendi finantsseisundi suhtes.

Enamik makseid internetikasiinodele tehakse otse finantseerimisasutuste kontodelt. Siiski võivad internetikasiinod tegutseda segahasartmänguketina, kuhu kuuluvad ka kihlveokontorid ja/või füüsilised kasiinod. Klientidel võib olla võimalik anda füüsilistele müügikohtadele sularaha, mis seejärel krediteeritakse internetikasiino kontodele. Internetikasiinod peaksid tegema tihedat koostööd füüsiliste kasiinodega, kes võtavad kliendilt esialgu vastu sularaha. Koostöö eesmärk on tagada, et kliendi suhtes kohaldatakse nõuetekohaseid hoolsusmeetmeid, sealhulgas kontrollitakse, kas sissemakse teinud isik on sama isik, kellele konto kuulub. Vajaduse korral tuleks arvesse võtta ka lisateavet, mida füüsilise kasiino töötajad saavad kliendiga vahetult suheldes.

- **Ülekanded klientide vahel.** Kui internetikasiinod lubavad klientidel teha omavahel ülekandeid kasiinokontode kaudu, peaksid neil olema selged põhimõtted ja protseduurid selliste ülekannete jälgimiseks. Eelkõige tuleks jälgida ülekannete summasid, sagedust ja võimalikke seoseid eri klientide vahel. Internetikasiinod peaksid arvestama ka võimalusega, et kliendid kannavad raha omavahel üle väljaspool kasiinokontosid. Sellist riski tuleks arvesse võtta kasiino operaatori riskihinnangus.

Füüsilised kasiinod võivad samuti olla teadlikud sellest, et kliendid laenavad raha mittetavapärastest allikatest, sealhulgas teistelt klientidelt. Mitteametlik rahalaenamine võib olla ebaseaduslik ning see võib pakkuda kurjategijatele võimalust tuua kuritegelikku tulu, tavaliselt sularaha, kasiino kaudu seaduslikku finantssüsteemi. Ka see võib kujutada suurenenud riski.

- **Liigkasuvõtmine, mida tuntakse ka laenuhai tegevusena.** Mõnes riigis on kasiinodel selle tegevusega probleem. Tegemist on kuriteoga, mis hõlmab raha laenamist isikutele intressimääraga, mis ületab seaduses lubatud maksimumi, ning mida mõnikord nõutakse sisse vägivalla ähvardusel. Laenuhaid võivad olla rahastatud ja toetatud organiseeritud kuritegevuse võrgustike poolt. Laenuhai kasutab tavaliselt ära rahalistes raskustes inimesi või kes mingil põhjusel ei soovi taotleda laenu seaduslikest allikatest.
- **Kasiino deposiitkontode kasutamine.** Kasiinod soovivad julgustada oma kliente kasutama hoiusekontosid üksnes hasartmängude eesmärgil. Kasiinod peaksid julgustama kliente kasutama deposiitkontosid üksnes hasartmängimise eesmärgil. Kasiinod peavad hindama, mida käsitatakse sellise konto väärkasutusena, ning kehtestama põhimõtted, protseduurid ja sisekontrollimeetmed, et takistada klientidel kasutada neid kontosid raha sisse- ja väljamaksmiseks ilma mängutegevuseta või minimaalse mängutegevusega.
- **Žetoonide või piletite lunastamine sularahaks.** Mõnes riigis ei nõua kasiinod klientidelt isikut tõendava dokumendi esitamist žetoonide või piletite lunastamisel, välja arvatud juhul, kui see ületab teatamise künnised. Kui kliendil on olemasolev kasiinokonto number,⁸ peaks kasiinol, – isegi juhul, kui õigusaktid ei nõua kassas selliste tehingute registreerimist – olema kehtestatud põhimõtted, protseduurid ja sisekontrollimeetmed sularahas⁹, suurte lunastamiste¹⁰ tuvastamiseks (sealhulgas suurema nimiväärtusega rahatähtedes tehtavad suured väljamaksed ilma märkimisväärse mängutegevuseta) või tšeki väljastamise kaudu.

⁸ Kliendi kasiinokontode liigid hõlmavad muu hulgas deposiitkontosid (nt hoiustamis-, ettemakse- või mängukontosid), krediitkontosid, tšekkide lunastamise kontosid, mängijate hindamise või jälgimise kontosid ning mänguautomaatide klubikontosid.

⁹ Rahapesuvastase töökonna 3 000 USA dollari / euro künnis näeb ette klientide isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise näiteks kasiinožetoonide sularahaks vahetamisel ja valuutavahetusel. Samuti näeb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta I peatüki artiklis 10 ette, et „liikmesriigid nõuavad, et kõigi kasiinoklientide isikusamasus tuvastatakse ja kontrollitakse, kui nad ... vahetavad hasartmängužetooni väärtusega 2 000 eurot või rohkem“. Selline klientide tuvastamine ja kontrollimine žetoonide või piletite lunastamisel saab loogiliselt lõimuda kasiino olemasoleva riskipõhise rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ennetusprogrammiga.

¹⁰ Kasiino riskipõhise ennetusprogrammi osana kontrollib kassapidaja juhul, kui klient esitab kassas suure hulga žetooni või mängumärke lunastamiseks, tavaliselt telefoni teel pit boss'i, mängusaali töötaja, kaardisaali juhendaja või muu kasiinotöötaja kaudu, kas žetoonid olid mängus kasutusel või võideti lauamängus kui „kinnitatud võidud“ või osteti mängulaua juures (nt olukorras, kus klient lahkus lauamängust žetoonidega). Sellise kontrolli eesmärk on tuvastada, i) võimalikud võltsitud žetoonid,

110. Internetikasiinodele, sealhulgas „mobiilikasiinodele“, kohalduvad mitmed konkreetset tehinguküsimused.

- **Mitu kasiinokontot või kasiino rahakotti.** Internetioperaator võib omada ja kontrollida mitut veebisaiti. Ka üksikud veebisaidid võivad pakkuda erinevat liiki hasartmänge. Operaatorid peavad jälgima klientide koondpositsiooni kogu oma kasiinoäri ulatuses.

Kliendid võivad õiguspärasel põhjustel soovida eristada eri liiki hasartmänge, mida nad sama operaatoriga või sama veebisaidi kaudu teevad, näiteks selleks, et jälgida oma tulemuslikkust eri valdkondades. Kasiinod peaksid rakendama protseduure ja süsteeme, mis aitavad tuvastada kliente, kes avavad mitu kontot või rahakotti ebaausatel või sobimatutel põhjustel, sealhulgas püüdes varjata oma kulutustaset või vältida künnisel tehtavaid kontrolle.

- **Muutused finantseerimisasutuse kontodes.** Kasiinokliendid kasutavad internetis mängimiseks tavaliselt oma finantseerimisasutuste kontosid. Klientidel võib olla mitu finantseerimisasutuse kontot ning nad võivad soovida muuta, millist kontot nad kasiinos kasutavad. Kasiinod võivad soovida kaaluda kliendi hoolsusmeetmete ajakohastamist pärast selliseid muudatusi.
- **Identiteedipettus.** Finantseerimisasutuste kontode andmeid võidakse varastada ja kasutada veebisaitidel. IP-aadressi kontrollid on kasulikud, et takistada kurjategijatel avada sama arvuti abil mitut kasiinokontot varastatud identiteeti kasutades. Kasiinod on nendest riskidest teadlikud tagasimakse ehk chargeback'i süsteemi tõttu. Interneti kasiinodel on samuti vastutus kaitsta oma kliente nende identiteedi varguse eest veebilehe kasutamisel ning seetõttu peaksid nad tagama piisava turvalisuse.
- **Ettemakstud kaardid.** Sularaha kasutamine ettemakstud kaardi rahastamiseks kujutab sarnaseid riske sularahaga. Kasiinod ei saa teatud tüüpi ettemakstud kaartide puhul teha samal tasemel riskikontrolle nagu nad saavad teha finantsasutuste kontode puhul.
- **Elektroonilised rahakotid ehk e-rahakotid.** Kõik e-rahakotid ei ole litsentseeritud usaldusväärses riikides ning mitmed e-rahakotid aktsepteerivad sularaha sissemakseid. E-rahakotid, mis aktsepteerivad raha üksnes kliendi nimel olevatelt finantseerimisasutuse kontodelt, ei kujuta siiski tavaliselt suuremat ega väiksemat rahapesuriski kui olukord, kus vahendid saadakse otse finantseerimisasutusest. Internetikasiinod peaksid aga teadma, et kui kliendid teevad oma finantseerimisasutuse kontodelt makseid e-rahakottidesse, võivad finantseerimisasutuste väljastatud väljavõtted kajastada ainult makset e-rahakotti, mitte tehingut internetikasiinoga. See võib olla kasulik ebaausatele klientidele, kes soovivad oma hasartmängimist varjata. Vt allpool sellega seotud küsimust kasiinode kohta, kes tahtlikult varjavad klientide finantseerimisasutuse kontodele tehtavaid makseid.
- **Mitme operaatoriga mängud.** Pokkerimänge mängitakse sageli platvormidel, st keskses arvutisüsteemis, mis ühendab elektroonilisi hasartmänguseadmeid mängude valiku, toimimise, seire, turvalisuse ja auditeerimise eesmärgil ning mida võivad jagada mitmed kasiinooperaatorid. Platvormil on tõenäoliselt oluline roll mängu mustrite ja panuste väärtuse jälgimisel võimaliku rahapesu tegevuse, näiteks žetoonide ülekandmise ehk chip dumping'u suhtes. Operaatoril ja platvormil peaksid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärkidel olema selged põhimõtted seoses nende vastavate rollide, häirete, päringute ja edasiste meetmetega.

Riski mõjutavad muutujad

111. Kasiinode riskitaset mõjutavad mitmesugused muutujad. Mõned või kõik neist muutujatest võivad mõjutada kasiino riski taset ning ennetusmeetmeid, mis on vajalikud nende riskide tõhusaks, kuid proportsionaalseks käsitlemiseks.

ii) varastatud žetoonid või
iii) kliendile ajutiselt antud žetoonid (nt rim credit).
Lisaks kontrollib kassapidaja kasiino krediidisüsteemist suuremahuliste žetoonide või mängumärkide lunastamise korral kliendi krediiditegevust, sealhulgas krediidi väljastamist (marker) ja krediidi tagasimaksmist (marker redemption).

- Kas kasiino ärimudel keskendub ühele järgmistest valikutest või mõlemale:
 - suure hulga klientide ligimeelitamine, kes mängivad suhteliselt väikeste rahasummadega; või
 - väikese hulga klientide ligimeelitamine, kes mängivad suhteliselt suurte rahasummadega.
- Äritegevuse kiirus ja maht.
- Klientidele pakutavate finantsteenuste liigid.
- Klientidelt aktsepteeritavad makseliigid ja makseviisid.
- Pakutavate hasartmängude liigid, näiteks lauamängud, kaardimängud, elektroonilised mängud, kas reaalsajas või automatiseeritud.
- Klientide olemus - kas nad on regulaarsed/sagedased kliendid või ebaregulaarsed/juhukliendid.
- Kas kasiino on osa suuremast organisatsioonist, mille omanik on sama operaator, näiteks:
 - kas kasiinooperaator omab ja juhib muid füüsilisi ja/või internetikasiinosid;
 - kas kasiino või selle operaator pakub eri liiki hasartmänge, näiteks spordiennustust või teenuseid kõrgema klassi mängijatele;
 - internetikasiinode puhul, kas operaatoril on muid veebisaite;
 - füüsiliste kasiinode puhul, kas kasiino on eraldiseisev või lõimitud teiste vaba aja veetmise rajatistega, näiteks hotelliga.
- Kas kasiino tegutseb täielikult ühes riigis või on esindatud mitmes riigis, näiteks kas internetioperaatori server asub teises riigis kui muud äritegevuse osad.
- Töötajate arv, tööjõu voolavus ja kogemuse tase.
- Olemasolevate järelevalvemehhanismide liik ja tõhusus, näiteks elektrooniline ja/või füüsiline järelevalve, lojaalsusklubid, mis jälgivad mängutegevust.

112. Füüsilised kasiinod võivad erineda ka järgmistes aspektides:

- ruumide suurus;
- kliendiprofiil:
 - kas enamik kliente on regulaarsed kliendid, sealhulgas liikmed; või
 - juhuklientuur, sealhulgas juhuturistid või organiseeritud kasiinotuurid ehk junket'id;
- kas kasiino asub linnas või kesklinnas või kaugemal;
- automaadikioskid piletite lunastamiseks ja maksimaalsed sularahakünnised;
- „VIP“-ruumid või muud rajatised, mis on mõeldud suurte kulutustega klientidele.

113. Teine oluline muutuja on kasiino üldise regulatsiooni tase, olenemata sellest, kas see toimub riiklikul või osariigi/provintsi tasandil.¹¹ Kasiinod peavad kuuluma tervikliku regulatiivse ja järelevalverežiimi alla, mis tagab, et nad on tõhusalt rakendanud vajalikud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmed. Sellise regulatsiooni oluline aspekt on kasiinotöötajate aususe ja usaldusväärsuse tagamine. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, et kõik töötajad oleksid teadlikud oma kasiino poliitikast ja protseduuridest, mis puudutavad klientide abistamist või hõlbustamist rahapesus.

114. Kasiinodel võivad olla ärilised kokkulepped mõne muu organisatsiooniga. Operaatorid soovivad tagada, et nende äripartnerid ja partnerite töötajad oleksid ausad ja usaldusväärsed ning see on kasulik ka rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seisukohast. Internetikasiino operaatorid peaksid olema selged selles, et lõppkokkuvõttes

¹¹ Miinimumina: i) kasiinod peaksid olema litsentseeritud; ii) pädevad asutused peaksid võtma vajalikud õiguslikud või regulatiivsed meetmed, et takistada kurjategijatel või nende kaasosalistel omada või olla tegelikult kasusaajaks olulises või kontrollivas osaluses, täita juhtimisfunktsiooni või olla kasiino operaator; ning iii) pädevad asutused peaksid tagama, et kasiinodel on tõhus järelevalve rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise üle.

vastutavad nad kõigi nõuetele vastavuse rikkumiste eest, kuigi praktilistel põhjustel võivad nad vajada teisi organisatsioone igapäevase vastavuse tagamiseks.

Kontrollid kõrgema riskiga olukordades

115. Kasiinod peaksid rakendama asjakohaseid meetmeid ja kontrole, et maandada nende olukordade võimalikku rahapesuriski, mis on konkreetse ettevõtte riskipõhise lähenemisviisi tulemusel hinnatud kõrgema riskiga olukordadeks. Need meetmed ja kontrollid peaksid hõlmama järgmist:
- kasiinode suurem teadlikkus kõrgema riskiga klientidest ja tehingutest ning nende tugevam seire kogu äritegevuses;
 - Kõrgema riskiga kliendiga kontosuhte heakskiitmise suunamine kõrgemale tasandile otsustamiseks;
 - „tunne oma klienti“ (KYC) meetmete või tugevdatud hoolsusmeetmete taseme tõstmine. Näiteks tuleb PEPide suhtes kohaldada tugevdatud hoolsusmeetmeid. Need kontrollid hõlmavad teabe hankimist konkreetse PEPi äritegevuse või staatuse ning sissetulekuallika kohta vastavalt riigi õiguslikele ja regulatiivsetele nõuetele. Enne kui kasiino saab PEPiga äri teha, tuleb saada ka kõrgema juhtkonna heakskiit (vt rahapesuvastase töökonna nõuded soovitus 6).

Peatükk 2: Riskipõhise lähenemisviisi rakendamine

116. Kasiinod võtavad riskipõhiste programmide väljatöötamisel kasutusele erinevaid strateegiaid ja lähenemisviise, mis on kohandatud nende toodetele, teenustele, kliendiliikidele ja turgudele omaste rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide maandamiseks.¹² Kasiinos rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide haldamise ja maandamise strateegiad peaksid olema kavandatud selliselt, et tuvastada või ennetada neid riske, kasutades selleks mitmesuguseid tõkestamismeetmeid, näiteks:
- kliendi- ja tehinguriskide hindamine;
 - kliendikontode haldamine¹³;
 - asjakohased kliendi hoolsusmeetmed, eriti hoiuse-, krediidi- ja tšekkide rahakstegemise puhul;
 - dokumentide säilitamine kriminaaluurimiste hõlbustamiseks;
 - avastamine, näiteks kahtlase tegevuse seire ja sellest teatamine.

Kliendi hoolsusmeetmed

117. Kasiinod peaksid kohaldama kliendi hoolsusmeetmeid kõigile klientidele, kui nad teevad kasiinos finantstehinguid teatud finantskünnise juures.¹⁴ See künnis kohaldub kas ühele tehingule või mitmele tehingule, mis näivad olevat seotud.¹⁵ Mitme veebisaidiga operaatorid peaksid kohaldama künnist kliendi, mitte veebisaidi kohta. Künnisel põhinev lähenemisviis nõuab eriti hoolikaid poliitikaid ja protseduure, mis tagavad, et kasiino teab, millal kliendid künnise saavutavad. Sellistes oludes peaksid kasiino protseduurid võimaldama:
- tuvastada ja kontrollida iga kliendi isikusamasust;

¹² Kasiinooperaatorid, kes pakuvad ka muid kui kasiinoteenuseid, võivad piirata rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete kohaldamise üksnes kasiino klientidele.

¹³ Kasiinod peaksid kaaluma, mis kujutab endast konto väärkasutust ja millistel asjaoludel kliendi konto suletakse.

¹⁴ Rahapesuvastase töökonna künnis on 3 000 USA dollarit / eurot.

¹⁵ Finantskünniste näited hõlmavad kasiinožetoonide või piletitte ostmist või sularahaks vahetamist, kontode avamist, rahaülekandeid ja valuutavahetust. Finantstehingute all ei peeta silmas hasartmängutehinguid, mis hõlmavad üksnes panustamist kasiino žetoonidega.

- tuvastada iga tegelik kasusaaja, st füüsiline isik või isikud, kes lõppkokkuvõttes omavad või kontrollivad klienti ja/või isik, kelle nimel tehing tehakse¹⁶, ning võtta mõistlikke riskipõhiseid meetmeid iga tegeliku kasusaaja isikusamasuse kontrollimiseks. Tegeliku kasusaaja isikusamasuse kontrollimiseks võetavad meetmed varieeruvad sõltuvalt riskist;
 - kliendi ja tema tegevuse mõistmiseks asjakohase lisateabe hankimine.
118. Paljudes riikides kohaldatakse kliendi hoolsusmeetmeid kasiinosse sisenemisel; nendel kasiinodel peaksid olema mehhanismid, mis võimaldavad siduda selle kliendi konkreetsete finantstehingutega, mida klient hiljem teeb üle 3 000 USA dollari / euro künnise.
119. Füüsilistes kasiinodes peaks töötajate seire hõlmama eelkõige järgmist:
- klientide ja töötajate suhe, eriti kiiretel perioodidel;
 - suhtlus kasiinos;
 - kas või kuidas teavitatakse kliente asjakohasest künnisest ja sellest, milliseid kontrolle tuleb teha, kui künnis saavutatakse, näiteks milliseid dokumente kliendid peavad esitama.
120. Füüsilised kasiinod peaksid samuti kaaluma, kuidas ja millal ajakohastada püsiklientide hoolsusmeetmeid.
121. Internetikasiinod võivad kasutada kliendi tuvastamiseks erimeetodeid. Rahapesuvastase töökonna soovitusel tunnistavad, et mitte näost näkku ärisuhted või tehingud võivad kanda konkreetseid riske.¹⁷ Seetõttu nõuab mitte näost näkku toimuv äritegevus alternatiivseid või täiendavaid vastavusmeetmeid, eelkõige kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete valdkonnas. Need meetmed võivad tugineda uutele tehnoloogiatele, sealhulgas veebilehel pakutavatele sissemakse- ja väljamakseviisidele ning kliendi IP-aadressi kontrollimisele.
122. Enamikul juhtudel ei kohtu internetikasiinod oma klientidega, välja arvatud võib-olla suurte kulutajatega. Seetõttu ei suuda internetikasiinod tavaliselt luua nendega sotsiaalseid suhteid ega teha nende suhete tulemusel otsuseid. Samuti ei saa nad kontrollida kliendi füüsilist välimust fotoga isikut tõendavate dokumentide põhjal.
123. Kui kasiinod kasutavad kliendi hoolsusmeetmete abistamiseks tarkvarasüsteeme, peaks tarkvara võimaldama ligipääsu nii positiivsete kui ka negatiivsete kontrollide valikule. Kuigi avalikud allikad ei ole kõigis riikides kättesaadavad, võivad need olla eriti väärtuslikud PEPide ja eri sanktsioonide subjektiks olevate isikute tuvastamisel, samuti seoste tuvastamisel organiseeritud kuritegevuse ja/või terrorismi rahastamise tegevustega. Lisaks võivad kasiinod soovida teha internetiotsinguid, et saada kliendi kohta lisateavet (vt ka punkt 138 allpool).
124. Kui põhilistest andmebaasikontrollidest ei piisa, nt suurenenud riskitaseme tõttu, saavad internetikasiinod kasutada mitmesuguseid muid kontrolle: i) traditsioonilised kontrollid kliendi isiklike ja ametlike dokumentide abil; ii) kontrollid kliendi vahendite päritolu kohta;¹⁸ iii) otsene kontakt telefoni või e-posti teel, kasutades isiklike või elektroonilisi vahendeid.

Klientide ja tehingute seire

125. Klientide ja nende mängutegevuse seire on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise poliitikate, protseduuride, sisekontrollide ja automatiseeritud süsteemide tõhusa rakendamise tagamiseks hädavajalik. Kasiinod teostavad tõenäoliselt seiret ka muudel põhjustel, sealhulgas oma äririski jälgimiseks ning klientidele pakutavate lisahüvede,

¹⁶ See võib hõlmata näiteks eespool kirjeldatud kolmandate isikute väärkasutust.

¹⁷ Soovitus 8.

¹⁸ Kasiinooperaatorid saavad kliendi kirjalikul loal krediidiinfo asutuselt kliendi krediidi ajaloo täielikud andmed.

näiteks kliendi kaotuste soodustuste, jälgimiseks, kui see on pädevate asutuste poolt lubatud.

126. Seiremetoodikad ja -protsessid peavad arvestama kasiino ressursse. Järelevalveosakonnaga füüsilised kasiinod, mis kasutavad videosalvestusvahendeid ja säilitavad dokumente klienditegevuse tuvastamiseks, peaksid hõlmama ka seiret võimaliku kahtlastest tehingutest teatamise jaoks. Näiteks võib kasiino kasutada oma järelevalvesüsteemi, et aidata jälgida finantstehinguid, mis on ebatavalised, kahtlased või potentsiaalselt kuritegelikud. Kasiinod võivad samuti kaaluda klientide keelamist vale isikutuvastuse, ebapiisava isikutuvastuse või kahtlaste tehingute tõttu. Maismaakasiinod saavad oma kliente vahetult jälgida. See isiklik kontakt võib aidata rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise rakendamisel, tingimusel et töötajad on koolitatud ja tähelepanelikud.
127. Rahapesuvastase töökonna soovitusel nõuavad kasiinodelt dokumentide säilitamist viis aastat. Sellised andmed peavad olema piisavad, et võimaldada üksikute tehingute taastamist (sealhulgas kasutatud valuuta summad ja liigid, kui neid on), et vajaduse korral saaks neid kasutada tõendina kuritegeliku tegevuse tuvastamisel. Kasiinod säilitavad tõenäoliselt piisavaid tehingudokumente ka muudel põhjustel, näiteks turunduse ja kampaaniate jaoks.
128. Internetikasiinode puhul võib kontrollida kasiinokontode avamisel või mängimise ajal kasutatud arvuti asukohta, sealhulgas IP-aadressi kontrolle.¹⁹ IP-aadressid annavad teavet riigi kohta, kus kasutatav arvuti asub.
129. Võib olla kasulik võrrelda IP-aadressi jurisdiktsiooniteavet i) mängija esitatud isikuandmete ja internetiteenuse pakkuja esitatud andmetega; ii) kliendi esitatud postiaadressi teabega; ning iii) kui makse tehakse kasiinole finantseerimisasutuse kontolt, siis riigiga, kus finantseerimisasutuse konto asub, mida võib olla võimalik kindlaks teha BIN-kontrolli abil.
130. Internetikasiinod sõltuvad IT-süsteemidest. Need IT-süsteemid peaksid olema kohandatud nii, et need võimaldaksid kontode ja klientide täpset seiret ning tagaksid piisava dokumentatsiooni säilitamise ja arhiveerimise. Samuti võib olla vajalik teha otsuseid selle kohta, millisel detailsuse tasemel tehinguandmeid säilitatakse. Riskipõhine lähenemisviis ei saa tugineda üksnes IT-le; olemas peab olema ka inimjärelevalve element ning töötajate arv peaks olema proportsionaalne riskitasemega.

Kahtlastest tegevusest teatamine

131. Õiguslike või regulatiivsete nõuete täitmiseks peavad kasiinodel olema teadete esitamise süsteemid, kui see on nõutav. Kui õiguslik või regulatiivne nõue kohustab teatama kahtlastest tegevusest pärast kahtluse tekkimist, tuleb teade esitada ning seetõttu ei ole riskipõhine lähenemisviis kahtlastest tegevusest teatamisele sellistes oludes kohaldatav. Kasiino peaks ressursid jaotama oma riskihinnangu põhjal, keskendudes rahapesu ja terrorismi rahastamise suhtes haavatavamatele valdkondadele. Tõhus ressursside jaotus aitab kasiinol paremini tuvastada kahtlast tegevust ja esitada teateid. Kahtlase tehingu teate (STR) koostamisel julgustatakse kasiinosid kasutama kõige usaldusväärsemaid kliendidokumente, mis sisaldavad kontrollitud kliendi isikutuvastusteavet, kui see on kättesaadav.

¹⁹ Internetiteenuse pakkujad saavad täpsustada IP-aadresse ja liikluse marsruuti.

Koolitus ja teadlikkus

132. Töötajaid tuleb koolitada vastavalt nende rollile ja vastutuse tasemele ning laadile. Koolitust vajavad töötajad võivad olla näiteks i) raamatupidamistöötajad; ii) finantsosakond; iii) pettuste juhtimise osakond; iv) infotehnoloogia osakond; v) suurte kulutajatega tegelevad töötajad; vi) klienditeenindajad; vii) vastavuskontrolli töötajad; ja viii) järelevalvetöötajad. Internetikasiinode puhul peaks selline koolitus olema suunatud infotehnoloogia töötajatele. Hasartmängudega seotud tehingute seire või heakskiitmise eest vastutavad isikud peaksid saama põhjalikumat koolitust.
133. Riskipõhise lähenemisviisi kohaldamine erinevatele koolitusmeetoditele annab igale kasiinole siiski täiendavat paindlikkust sellise koolituse sageduse, läbiviimise mehhanismide ja fookuse osas. Kasiino peaks hindama oma tööjõudu ja olemasolevaid ressursse ning rakendama asjakohaseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise koolitusprogramme, mis on kohandatud vastavalt töötajate vastutusele ning sobival detailsuse tasemel ja sobiva sagedusega.

Peatükk 3: Sisekontrollid

134. Sisekontrollide kavandamisel peaksid kasiinod arvestama oma üldist tegevust. Kõrgem juhtkond peaks tagama, et nende vastutus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise küsimuste eest on selgelt nähtav juhatuse või samaväärsel tasandil ning kõigile töötajatele ja äripartneritele, sealhulgas teadvustades oma isiklikku vastutust selle eest, et oleksid kehtestatud piisavad süsteemid ja kontrollimehhanismid. Kõrgem juhtkond saab mõjutada oma organisatsiooni kultuuri, sealhulgas soodustada nõuetele vastavuse kultuuri.
135. Kasiinod peaksid töötama välja ja rakendama sisekontrollide raamistiku, näiteks poliitika, protseduurid ja protsessid, kõigi tegevusüksuste ja osakondade jaoks, mis on mõistlikult kavandatud kaitsmaks tegevust rahapesu ja terrorismi rahastamise eest. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise sisekontrollid peaksid hõlmama kõiki seotud tegevusi ja programme, nagu kahtlasest tegevusest teatamine, sularahatehingute aruandlus, kui see on nõutav, kliendi tuvastamine, kasiinodokumentide pidamine, dokumentide säilitamine ja nõuetele vastavus. Sisekontrollid peaksid hõlmama ka konto avamise ja dokumenteerimise protseduure ning juhtimisteabe ja seiresüsteeme, mis on piisavad kahtlase tegevuse õigeaegseks avastamiseks ja sellest asutustele teatamiseks. Lisaks peaksid sisekontrollid maandama mis tahes kõrge riskiga konto, kliendi, toote või teenuse olemuslikku riski ning tehinguid kõrge riskiga riigist või riiki, näiteks sanktsioneeritud riik või koostööst hoiduv riik, mida võidakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kuritarvitada.
136. Kasiinode sisekontrollid peaksid olema proportsionaalsed: (a) äritegevuse keerukuse, korralduse ja suhtelise suurusega; (b) pakutavate hasartmängude ja finantsteenuste liikidest ning äritegevuse mahust tulenevate riskidega; ning (c) klientide liikidest ja geograafilisest asukohast tulenevate riskidega. Need kontrollid võivad hõlmata järgmist:
- meetmed kõrgema riskiga klientide ning nende tehingute ja kontode käsitlemiseks ning töötajate piisava järelevalve ja koolituse tagamiseks;
 - asjakohaste automatiseeritud süsteemide ja programmide kasutamine;
 - vastavusfunktsiooni loomine;
 - riskihinnangu korrapärane läbivaatamine ja ajakohastamine.
137. Kasiinod peaksid korraldama oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise programmide sõltumatut sise- ja/või välist hindamist sellises ulatuses ja sagedusega, mis vastab nende rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele ning pakutavatele toodetele ja

teenustele. Hindamise eesmärk on teha kindlaks, kas kasiino protseduurid on piisavad ja terviklikud kahtlase tegevuse tuvastamiseks. Kasiinod peaksid võtma parandusmeetmeid kohe, kui nad tuvastavad puudusi või nõrkusi oma riskipõhistes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise programmides või nende üksikutes osades, kui need puudused võivad kaasa tuua või on juba kaasa toonud isikusamasuse tuvastamise, teatamiskohustuse, andmete dokumenteerimise või dokumentide säilitamise nõuete rikkumise.

138. Kui see on kättesaadav ja siseriikliku õigusega lubatud, võivad kasiinod soovida:

- tellida riikliku ja/või rahvusvahelise aruandlusagentuuri teenuseid, mis pakub interneti- või telefonipõhist kliendi isikutuvastuse otsingut ning võib sageli anda ajaloolist teavet klientide kohta teistelt tellivatelt kasiinodelt selle kohta, kas: (a) isik taotles krediiti; ja (b) kliendil on tasumata kasiinovõlg;
- kasutada avalikke internetipõhiseid andmebaasiotsingumootoreid, mis ei nõua tellimust;
- tellida selliste andmekaevegentuuride teenuseid, mis dokumenteerivad karistusandmeid, tööandjaid, ameteid, varade asukohti, tsiviilasju nagu pankrotid, pandiõigused ja kohtuotsused, sugulasi ja seotud isikuid ning muud asjakohast teavet;
- tellida organisatsioonide teenuseid, mis teevad otsinguid eri äri-, valitsus-, õigus- ja uudisteallikate dokumentidest, et kontrollida kõnealuseid kliente, ning pakuvad klientide isikuandmeid, näiteks nimi, sünniaeg, aadress ja sünnikoht, oma kommertsandmebaasidest.

LISAD

LISA 1 - TÄIENDAVA TEABE ALLIKAD

On olemas mitmesuguseid teabeallikaid, mis võivad aidata valitsustel ja kasiinodel riskipõhise lähenemisviisi väljatöötamisel. Kuigi alljärgnev loetelu ei ole ammendav, toob see osa esile mitmeid kasulikke veebiviiteid, millele valitsused ja kasiinod võivad tugineda. Need pakuvad täiendavaid teabeallikaid ning lisatuge võib saada ka muudest teabeallikatest, näiteks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise hinnangutest.

A. Rahapesuvastase töökonna dokumendid

Rahapesuvastane töökond on valitsustevaheline organ, mille eesmärk on töötada välja ja edendada riiklikke ja rahvusvahelisi poliitikaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks. Peamised ressursid hõlmavad 40 rahapesu soovitusi ja 9 terrorismi rahastamise erisoovitusi, rahapesuvastase töökonna soovitude täitmise hindamise metoodikat, riikide ja hindajate käsiraamatut, meetodite ja suundumuste ehk tüpoloogiate aruandeid ning vastastikuse hindamise aruandeid.

<http://www.fatf-gafi.org>

B. Muud teabeallikad, mis aitavad riikidel ja kasiinodel hinnata riikide ning piiriülese tegevusega seotud riske

Konkreetses riigi või piiriülese tegevusega seotud riskitasemete määramisel võivad kasiinod ja valitsused tugineda mitmesugustele avalikult kättesaadavatele teabeallikatele. Need võivad hõlmata aruandeid, mis kirjeldavad rahvusvaheliste standardite ja koodeksite järgimist, ebaseadusliku tegevusega seotud konkreetseid riskihinnanguid, korruptsiooniuuringuid ja rahvusvahelise koostöö taset. Kuigi alljärgnev ei ole ammendav loetelu, kasutatakse sageli järgmisi allikaid:

- IMFi ja Maailmapanga aruanded rahvusvaheliste standardite ja koodeksite järgimise kohta (Financial Sector Assessment Programme):
 - Maailmapanga aruanded: <http://www1.worldbank.org/finance/html/cntrynew2.html>
 - Rahvusvaheline Valuutafond:
<http://www.imf.org/external/np/rosc/rosc.asp?sort=topic#RR>
 - offshore-finantsskeskuste (OFC) IMFi töötajate hinnangud:
www.imf.org/external/np/ofca/ofca.asp
- rahapesuvastase töökonna tüüpi piirkondlike organite väljastatud vastastikuse hindamise aruanded:
 1. Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG):
<http://www.apgml.org/documents/default.aspx?DocumentCategoryID=8>
 2. Kariibi piirkonna rahapesuvastane töökond (CFATF):
<http://www.cfatf.org/profiles/profiles.asp>
 3. The Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL): <http://www.coe.int/moneyval>
 4. Eurasian Group (EAG): <http://www.eurasiangroup.org/index-7.htm>
 5. GAFISUD: <http://www.gafisud.org/miembros.htm>
 6. Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika rahapesuvastane töökond (MENAFATF):
<http://www.menafatf.org/TopicList.asp?cType=train>
 7. The Eastern and South African Anti Money Laundering Group (ESAAMLG):
<http://www.esaamlg.org/>
 8. Groupe Inter-gouvernemental d'Action contre le Blanchiment d'Argent (GIABA):
<http://www.giabasn.org>

- OECD riigiriski klassifikatsiooni alarühm (riigiriskide klassifikatsioonide loetelu avaldatakse pärast iga koosolekut): http://www.oecd.org/document/49/0,2340,en_2649_34171_1901105_1_1_1_1,00.html
- International Narcotics Control Strategy Report (avaldatakse igal aastal USA välisministeeriumi): <http://www.state.gov/p/inl/rls/nrcrpt/>
- Egmonti grupi liikmesus - rahapesu andmehäruode koalitsioon, mis osaleb regulaarses teabevahetuses ja heade tavade jagamises; Egmonti grupi liikmeks vastuvõtmine põhineb ametlikul menetlusel, mille riigid peavad läbima, et neid tunnustataks rahapesu andmehäruode Egmonti määratlusele vastavana: <http://www.egmontgroup.org/>
- ÜRO rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastase konventsiooni allkirjastamine: http://www.unodc.org/unodc/crime_cicp_signatures_convention.html
- USA rahandusministeeriumi välisvarade kontrolli büroo (Office of Foreign Assets Control, OFAC) majandus- ja kaubandussanktsioonide programmid: <http://www.ustreas.gov/offices/enforcement/ofac/programs/index.shtml>
- ELi finantssanktsioonide subjektiks olevate isikute, rühmade ja üksuste koondnimekirj: http://ec.europa.eu/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm
- ÜRO Julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee - riigi staatus: <http://www.un.org/sc/committees/>

LISA 2 - TERMINITE SÕNASTIK

Tegelik kasusaaja

Füüsiline isik või isikud, kes lõppkokkuvõttes omavad või kontrollivad klienti ja/või isik, kelle nimel tehing tehakse. See hõlmab ka isikuid, kes teostavad lõplikku tegelikku kontrolli juriidilise isiku või õigusliku korralduse üle.

Pädevad asutused

Pädevad asutused tähendab kõiki haldus- ja õiguskaitseasutusi, kes tegelevad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega, sealhulgas rahapesu andmehäruode ja järelevalveasutused.

Riik

Kõik viited rahapesuvastase töökonna soovitusel ja käesolevas juhendis riigile või riikidele kohalduvad võrdselt territooriumidele või jurisdiktsioonidele.

Professionaalid

- a. Kasiinod, sh internetikasiinosid.
- b. Kinnisvaramaaklerid.
- c. Väärismetallidega kauplejad.
- d. Vääriskividega kauplejad.
- e. Advokaadid, notarid, muud sõltumatud õigusteenuse osutajad ja raamatupidajad - see viitab üksikpraktikutele, partneritele või professionaalsetes büroodes töötavatele spetsialistidele. See ei ole mõeldud viitama „sisemistele“ spetsialistidele, kes on muud tüüpi ettevõtete töötajad, ega valitsusasutustes töötavatele spetsialistidele, kelle suhtes võivad juba kehtida rahapesu tõkestamise meetmed.
- f. Usaldus- ja äriühinguteenuste osutajad tähendab kõiki isikuid või ettevõtteid, keda ei hõlmata mujal nendes soovitusel ja kes pakuvad äritegevusena kolmandatele isikutele mõnda järgmistest teenustest:
 - juriidiliste isikute asutamise agendina tegutsemine;
 - äriühingu juhi või sekretärina, partnerluse partnerina tegutsemine või sarnasel ametikohal muude juriidiliste isikute suhtes, või korraldamine, et teine isik sellisena tegutseks;

- registreeritud asukoha, äriaadressi või majutuse, kirjavahetus- või haldusaadressi pakkumine äriühingule, partnerlusele või muule juriidilisele isikule või õiguslikule korraldusele;
- tegutsemine usaldusisikuna või teise isiku sellisena tegutsemiseks korraldamine;
- teise isiku nominee-aktsionärina tegutsemine või selle korraldamine.

Rahapesuvastase töökonna soovitusel

Viitab rahapesuvastase töökonna neljakümnele soovitusele ning rahapesuvastase töökonna üheksale erisoovitusele terrorismi rahastamise kohta.

Isikutuvastusandmed

Usaldusväärseid ja sõltumatust allikast pärinevaid dokumente, andmeid või teavet nimetatakse „isikutuvastusandmeteks“.

Riikliku taustaga isikud (PEPid)

Isikud, kellele on usaldatud või on varem usaldatud olulisi avalikke ülesandeid välisriigis, näiteks riigipead või valitsusjuhid, kõrge poliitikud, kõrgemad valitsus-, kohtu- või sõjaväeametnikud, riigile kuuluvate äriühingute kõrgemad juhid ning oluliste erakondade juhtivad liikmed. Ärisuhted PEP-ide pereliikmete või lähedaste kaastöötajatega hõlmavad samasuguseid mainega seotud riske nagu suhted PEP-idega endiga. Määratlus ei ole mõeldud hõlmama eeltoodud kategooriatesse kuuluvaid keskastme või madalama taseme isikuid.

LISA 3 - ELEKTROONILISE NÕUANDERÜHMA LIHKMED

Rahapesuvastase töökonna ja FSRB liikmed ning vaatlejad

Rahapesuvastane töökond: Argentina; Austraalia; Belgia; Kanada; Hiina; Euroopa Komisjon (EC); Prantsusmaa; Hongkong, Hiina; Itaalia; Jaapan; Luksemburg; Madalmaad; Uus-Meremaa; Portugal; Hispaania; Lõuna-Aafrika; Šveits; Ühendkuningriik; Ameerika Ühendriigid.

FSRBd: APG - Hiina Taipei, Macao, Hiina; EAG - Aserbaidžaan; GIABA - Nigeeria; MONEYVAL - Rumeenia; ja OGBS.

Väärismetallide ja vääriskividega kauplejate sektorid

Antwerp World Diamond Centre, International Precious Metals Institute, World Jewellery Confederation, Royal Canadian Mint, Jewellers Vigilance Committee, World Federation of Diamond Bourses, Canadian Jewellers Association.

Kinnisvarasektor

International Consortium of Real Estate Agents, National Association of Estate Agents (UK), Association of Swedish Real Estate Agents.

Usaldus- ja äriühinguteenuste osutajate sektor

The Society of Trust and Estate Practitioners (STEP), The Law Debenture Trust Corporation.

Raamatupidajad

American Institute of Certified Public Accountants, Canadian Institute of Chartered Accountants, European Federation of Accountants, German Institute of Auditors, Hong Kong Institute of Public Accountants, Institute of Chartered Accountants of England & Wales.

Kasiinosektor

European Casino Association (ECA), Gibraltar Regulatory Authority, Kyte Consultants (Malta), MGM Grand Hotel & Casino, Unibet, William Hill plc.

Advokaadid ja notarid

Allens Arther Robinson, American Bar Association (ABA), American College of Trust and Estate Council, Consejo General del Notariado (Hispaania), Council of the Notariats of the European Union, Council of Bars and Law Societies of Europe (CCBE), International Bar Association (IBA), Law Society of England & Wales, Law Society of Upper Canada.